

СТЕНОГРАФСКИ БЕЛЕШКИ

од Дваесет и деветтата седница на Собранието на Република Македонија, одржана на 24 ноември 2008 година

Седницата се одржа во Собранието на Република Македонија, сала 1, со почеток во 11, 40 часот.

Седницата ја отвори и на неа претседаваше господинот Трајко Вељаноски, претседател на Собранието на Република Македонија.

Трајко Вељаноски: Дами и господа пратеници,

Ја отворам Дваесет и деветтата седница на Собранието на Република Македонија.

Пратениците Андреј Жерновски, Иван Стоилковиќ, Стојан Андов, Арбен Џефери, Мендух Тачи, Али Ахмети, Хисен Џемаили, Фиат Цаноски ме известува дека се спречени да присуствуваат на седницата.

За седницата се известени и поканети претседателот на Република Македонија господин Бранко Црвенковски, претседателот и членовите на Владата на Република Македонија.

Комисијата за прашања на изборите и именувањата предлага дневниот ред на оваа седница да се дополни со предлог на одлука за изменување и дополнување на одлуката за избор на претседатели, заменици на претседателите, членови, нивни заменици на комисиите на Собранието на Република Македонија.

Предлог на одлука за дополнување на одлуката за избор на членови на Комитетот за односи меѓу заедниците.

Предлог на одлука за дополнување на одлуката за именување на претседател, потпретседател и членови на Националниот совет за евроинтеграции.

Предлог на одлука за дополнување на одлуката за утврдување на составот на Буџетскиот совет на Собранието на Република Македонија.

Предлог на одлука за дополнување на одлуката за избор на претседател, членови, нивни заменици на Советот на собранискиот канал.

Предлог на одлука за дополнување на одлуката за избор на членови на Анкетната комисија за утврдување на околностите на загинувањето на претседателот на Република Македонија Борис Трајковски.

Предлог на одлука за дополнување на одлуката за основање на пратенички групи на Собранието на Република Македонија за соработка со парламентите на други држави и избор на претседател и членови на пратеничките групи на Собранието на Република Македонија за соработка со парламенти со други држави.

Предлог на одлука за дополнување на одлуката за утврдување на составот на делегацијата на Собранието на Република Македонија во Интеропарламентарната унија.

Предлог на одлука за дополнување на одлуката за избор на претседател, потпретседател и членови, заменици членови на делегација на Собранието на Република Македонија во Парламентарниот комитет за стабилизација и асоцијација.

Предлог на одлука за дополнување на одлуката за избор на шеф, членови, заменици членови на делегација на Собранието на Република Македонија во Парламентарното Собрание, ораганизацијата за безбедност и соработка во Европа.

Предлог на одлука за дополнување на одлуката за избор на шеф, членови, заменици членови на делегацијата на Собранието на Република Македонија во парламентарната димензија на Централно европската иницијатива.

Предлог на одлука за дополнување на одлуката за избор на шеф, членови, заменици членови на делегацијата на Собранието на Република Македонија во Западно европската унија со статус на придружен асоцијативен партнер.

Предлог на одлука за дополнување на одлуката за избор на шеф, членови, заменици членови на делегацијата на Собранието на Република Македонија во Парламентарното Собрание на Медитеранот.

Предлог на одлука за дополнување на одлуката за избор на шеф, членови, заменици членови на делегацијата на Собранието на Република Македонија во Парламентарното собрание на Советот на Европа.

Предлог на одлука за дополнување на одлуката за избор на шеф, членови, заменици членови на делегацијата на Собранието на Република Македонија во Парламентарното Собрание на Северно атланската договорна организација.

Предлозите ви се поделени.

Заради рационалност претседателот на Комисијата за прашања на избори и именувања ќе ги образложи сите предлози, а гласањето ќе го вршиме за секој од нив одделно.

Го молам претседателот на Комисијата за прашања на изборите и именувањата да ја образложи основата и неодложна потреба овие предлози да бидат разгледани на оваа седница.

Има збор претседателот на Комисијата за прашања на изборите и именувањата, господинот Илија Домовски, повелете.

Илија Димовски: Почитуван претседателе.

Согласно член 118 став 5 од Деловникот на Собранието на Република Македонија составот на работните тела и на анкетните комисии се утврдува со одлука на Собранието, во зависност од бројот на пратениците во пратеничките групи. Пратениците кои не се организирани во пратеничките групи во согласност со Законот за еднакви можност на жените и мажите.

Имајќи ја предвид важноста на работењето на работните тела според новите деловнички

одредби, а посебно во пресрет на донесување на буџетот за 2009 година, потребно е да се докомплетира составот на работните тела на Собранието на Република Македонија.

Исто така, според членот 108 став 1 од Деловникот на Собранието на Република Македонија изборот на претседател и членови на работните тела и нивните заменици на шефови и членови заменици на членовите не постојаните делегации на Собранието во меѓународните парламентарни собранија и претседатели и членови на пратеничките групи на Собранието за соработка со други парламенти, се врши од редот на пратениците на Собранието по предлог на Комисијата за прашања на изборите и именувањата, а врз основа на листа што ја предлагаат пратеничките групи.

Собранието на Република Македонија донесе одлука за работни тела, пратенички групи на Собранието на Република Македонија за соработка на парламенти на други држави и делегации за меѓународна соработка во чиј состав недостасуваа пратениците од пратеничката група на ДПА, како и од групата на тројца пратеници на господата Имер Селмани, Сулејман Рушити и Абедин Зимбери. Од причини што пратениците од оваа пратеничка група и групата од горе наведените пратеници до сега немаат доставено свои предлози за составот на овие тела.

Имајќи го ово предвид Комисијата за прашања на изборите и именувањата достави барање до координаторот на оваа пратеничка група и групата од наведените пратеници да дадат свои предлози за персоналниот состав на сите предложени тела.

Комисијата врз основа на предлозите утврди предлог одлуки согласно своите налдржности. Целта на сите предложени одлуки е целосно усогласување на работата на Собранието во однос на неговите работни тела, делегации и други тела чии состави Собранието ги именува односно избира.

Затоа предлагам Собранието на Република Македонија да ги донесе истите со кои ќе се докомплетира составот на овие тела и сметам дека Собранието треба да го направи ова дополнување на денешната седница. Благодарам.

Трајко Вељаноски: Благодарам и јас.

Предлогот на Комисијата, предлогот на одлуката за изменување и дополнување на одлуката за избор на претседатели, заменици на претседатели, членови и нивни заменици на комисиите на Собранието на Република Македонија да се разгледа на оваа седница, го ставам на гласање и ве повикувам да гласаме.

Вкупно гласаа 76 пратеници, сите 76 пратеници гласаа за, нема воздржани, нема против.

Констатирам дека предлогот на Комисијата е усвоен.

Предлогот на Комисијата, предлогот на одлуката за дополнување на одлуката за избор на членови на Комитетот за односи меѓу заедниците да се разгледа на оваа седница, го ставам на гласање и ве повикувам да гласаме.

Вкупно гласаа 78 пратеници, сите 78 пратеници гласаа за, нема воздржани, нема против.

Констатирам дека предлогот на Комисијата е усвоен.

Предлогот на Комисијата, предлогот на одлуката за дополнување на одлуката именување на претседател, потпретседател, членови на Националниот совет за Евроинтеграција да се разгледа на оваа седница, го ставам на гласање и ве повикувам да гласаме.

Вкупно гласаа 78 пратеници, сите 78 пратеници гласаа за, нема воздржани, нема против.

Констатирам дека предлогот на Комисијата е усвоен.

Предлогот на Комисијата, предлогот на одлуката за дополнување на одлуката за утврдување на составот на Буџетскиот совет на Собранието на Република Македонија да се разгледа на оваа седница, го ставам на гласање и ве повикувам да гласаме.

Вкупно гласаа 68 пратеници, од нив за предлогот гласаа 67, воздржан нема, против еден.

Констатирам дека предлогот на Комисијата е усвоен.

Предлогот на Комисијата, предлогот на одлуката за дополнување на одлуката за избор на претседател, членови и нивни заменици Советот на собранискиот канал да се разгледа на оваа седница, го ставам на гласање и ве повикувам да гласаме.

Вкупно гласаа 76 пратеници, од нив за предлогот гласаа 75, воздржан нема, еден против.

Констатирам дека предлогот на Комисијата е усвоен.

Предлогот на Комисијата, предлогот на одлуката за дополнување на одлуката за избор на членови на Анкетната комисија за утврдување на околностите на загинавањето на претседателот на Република Македонија Борис Трајковски да се разгледа на оваа седница, го ставам на гласање и ве повикувам да гласаме.

Вкупно гласаа 79 пратеници, сите 79 пратеници гласаа за, нема воздржани, нема против.

Констатирам дека предлогот на Комисијата е усвоен.

Предлогот на Комисијата, предлогот на одлуката за дополнување на одлуката за основање на пратенички групи на Собранието на Република Македонија за соработка со парламенти на други држави и избор на претседател, членови на пратенички групи на Собранието на Република Македонија за соработка со парламенти на други

држави да се разгледа на оваа седница, го ставам на гласање и ве повикувам да гласаме.

Вкупно гласаа 83 пратеници, сите 83 пратеници гласаа за, нема воздржани, нема против.

Констатирам дека предлогот на Комисијата е усвоен.

Предлогот на Комисијата, предлогот на одлуката за дополнување на одлуката за утрдување на составот на делегацијата на Собранието на Република Македонија во Интерпарламентарната унија на Собранието на Република Македонија да се разгледа на оваа седница, го ставам на гласање и ве повикувам да гласаме.

Вкупно гласаа 81 пратеник, сите 81 гласаа за, нема воздржани, нема против.

Констатирам дека предлогот на Комисијата е усвоен.

Предлогот на Комисијата, предлогот на одлуката за дополнување на одлуката за избор на претседател, потпретседател, членови и заменици, членови на делегацијата на Собранието на Република Македонија во Парламентарниот комитет за стабилизација и асоцијација да се разгледа на оваа седница, го ставам на гласање и ве повикувам да гласаме.

Вкупно гласаа 81 пратеник, од нив за предлогот гласаа сите 81, нема воздржани, нема против.

Констатирам дека предлогот на Комисијата е усвоен.

Предлогот на Комисијата, предлогот на одлуката за избор на шеф, членови и заменици членови на делегацијата на Собранието на Република Македонија во Парламентарното собрание на Организацијата за безбедност и соработка во Европа да се разгледа на оваа седница, го ставам на гласање и ве повикувам да гласаме.

Вкупно гласаа 81 пратеник, сите 81 гласаа за, нема воздржани, нема против.

Констатирам дека предлогот на Комисијата е усвоен.

Предлогот на Комисијата, предлогот на одлуката за дополнување на одлуката за избор на шеф, членови и заменици членови на Делегацијата на Собранието на Република Македонија во Парламентарната димензија на Централно европската иницијатива да се разгледа на оваа седница, го ставам на гласање и ве повикувам да гласаме.

Вкупно гласаа 81 пратеник, од нив за предлогот гласаа сите 81, нема воздржани, нема против.

Констатирам дека предлогот на Комисијата е усвоен.

Предлогот на Комисијата, предлогот на одлуката за дополнување на одлуката за избор на шеф, членови и заменици членови на Делегацијата на Собранието на Република Македонија во Западно европската унија со статус на придружен асоцијативен партнер да се разгледа на оваа

седница, го ставам на гласање и ве повикувам да гласаме.

Вкупно гласаа 85 пратеници, сите 85 пратеници гласаа за, нема воздржани, нема против.

Констатирам дека предлогот на Комисијата е усвоен.

Предлогот на Комисијата, предлогот на одлуката за дополнување на одлуката избор на шеф, членови и заменици членови на Делегацијата на Собранието на Република Македонија во Парламентарното собрание на Медитеранот да се разгледа на оваа седница, го ставам на гласање и ве повикувам да гласаме.

Вкупно гласаа 81 пратеник, сите 81 гласаа за, нема воздржани, нема против.

Констатирам дека предлогот на Комисијата е усвоен.

Предлогот на Комисијата, предлогот на одлуката за дополнување на одлуката за избор на шеф членови и заменици членови на Делегацијата на Собранието на Република Македонија во Парламентарното собрание на Советот на Европа да се разгледа на оваа седница, го ставам на гласање и ве повикувам да гласаме.

Вкупно гласаа 82 пратеници, сите 82 пратеници гласаа за, нема воздржани, нема против.

Констатирам дека предлогот на Комисијата е усвоен.

Предлогот на Комисијата, предлогот на одлуката за дополнување на одлуката за избор на шеф, членови и заменици членови на Делегацијата на Собранието на Република Македонија во Парламентарното собрание на Северно атлантската договорна организација да се разгледа на оваа седница, го ставам на гласање и ве повикувам да гласаме.

Вкупно гласаа 84 пратеници, сите 84 пратеници гласаа за, нема воздржани, нема против.

Констатирам дека предлогот на Комисијата е усвоен.

За денешната седница го предлагам следниот дневен ред.

1. Утврдување на нацртот на амандманот 31 од Уставот на Република Македонија .

2. Предлог на одлука за изменување и дополнување на одлуката за избор на претседатели, заменици претседатели, членови и нивни заменици на комисиите на Собранието на Република Македонија.

3. Предлог на одлука за дополнување на одлуката за избор на членови на Комитетот за односи меѓу заедниците.

4. Предлог на одлука за дополнување на одлуката за именување на претседател, потпретседател, членови на Националниот совет за Евроинтеграции.

5. Предлог на одлука за дополнување на одлуката за утврдување на составот на Буџетскиот совет на Собранието на Република Македонија.

6. Предлог на одлука за дополнување на одлуката за избор на претседател, членови и нивни заменици на Советот на собранискиот канал.

7. Предлог на одлука за дополнување на одлуката за избор на членови на Анкетната комисија за утврдување на околностите на загинувањето на претседателот на Република Македонија Борис Трајковски.

8. Предлог на одлука за дополнување на одлуката за основање на пратенички групи на Собранието на Република Македонија за соработка со парламенти на други држави и избор на претседател, членови на пратенички групи на Собранието на Република Македонија за соработка со парламенти на други држави.

9. Предлог на одлука за дополнување на одлуката за утврдување на составот на делегацијата на Собранието на Република Македонија во Интерпарламентарната унија.

10. Предлог на одлука за дополнување на одлуката за избор на претседател, потпретседател, членови и заменици, членови на делегацијата на Собранието на Република Македонија во Парламентарниот комитет за стабилизација и асоцијација.

11. Предлог на одлука за дополнување на одлуката за избор на шеф, членови и заменици членови на делегацијата на Собранието на Република Македонија во Парламентарното собрание на Организацијата за безбедност и соработка во Европа.

12. Предлог на одлука за дополнување на одлуката за избор на шеф, членови и заменици членови на Делегацијата на Собранието на Република Македонија во Парламентарната димензија на Централно европската иницијатива.

13. Предлог на одлука за дополнување на одлуката за избор на шеф, членови и заменици членови на Делегацијата на Собранието на Република Македонија во Западно европската унија со статус на придружен асоцијативен партнер.

14. Предлог на одлука за дополнување на одлуката за избор на шеф, членови и заменици членови на Делегацијата на Собранието на Република Македонија во Парламентарното собрание на Медитеранот.

15. Предлог на одлука за дополнување на одлуката за избор на шеф, членови и заменици членови на Делегацијата на Собранието на Република Македонија во Парламентарното собрание на Советот на Европа.

16. Предлог на одлука за дополнување на одлуката за избор на шеф, членови и заменици членови на Делегацијата на Собранието на Република Македонија во Парламентарното собрание на Северно атлантската договорна организација, и

17. Предлог на Програма за одбележување на годишнини, значајни настани и истакнати личности за 2009 година.

Дали има некој предлог за изменување и дополнување на предложениот дневен ред.

Ги повикувам пратениците кои имаат предлози изменување или дополнување на дневниот ред да се пријават за збор.

Благодарам.

Бидејќи нема никој пратеник кој се јавил за збор по однос на изменување и дополнување на дневниот ред, предложениот дневен ред го ставам на гласање.

Ве повикувам да гласаме.

По предложениот дневен ред вкупно гласаа 84 пратеници. Од нив гласаа за сите 84 пратеници, од гласањето не се воздржа никој, против не гласаше никој.

Констатирам дека е усвоен предложениот дневен ред.

Пред да преминеме на расправата по точките од дневниот ред, ве потсетувам дека согласно член 80 ставови 2 и 3 од Деловникот на Собранието, пратениците се пријавуваат за збор во рок од една минута по отварањето на претресот.

Предлагачот и координаторите на пратеничките групи можат да се пријават и во текот на претресот.

Листата на пратеници не може да се менува и дополнува во текот на претресот.

Едновременно ве известувам дека согласно член 85 став 3 од Деловникот на Собранието, пратеник кој се пријавил за збор, а не е присутен во салата кога е повикан да говори го губи правото за збор за претресот за кој се пријавил, не може повторно да се пријави за истиот претрес.

Согласно член 86 став 3 од Деловникот на Собранието ограничувањето на времето за дискусија, не се однесува на постапката за измена на Уставот на Република Македонија.

Минуваме на точка 1 - Утврдување на нацртот на Амандманот на ЦЦЦИ на Уставот на Република Македонија

Владата на Република Македонија, врз основа на член 131 став 2 од Уставот на Република Македонија и член 197 од Деловникот на Собранието на Република Македонија, поднесе текст на нацртот на Амандманот на ЦЦЦИ на Уставот на Република Македонија.

Текстот на нацртот на Амандманот и Извештајот на Комисијата за уставни прашања на Собранието ви се доставени.

Согласно член 131 став 2 од Уставот на Република Македонија, нацртот за измена на Уставот на Република Македонија, Собранието го утврдува со мнозинство гласови од вкупниот број пратници и го сатава на јавна дискусија.

Врз основа на член 198 став 1 од Деловникот на Собранието на Република Македонија, претресот

во Собранието се води по текстот на нацртот на Амандманот и може да се даде мислење и предлози.

Врз основа на член 198 став 2, Собранието со мнозинство гласови од вкупниот број на пратеници го утврдува нацртот на Амандманот.

Воведно излагање по текстот на нацртот на Амандманот на ЦЦЦИ на Уставот на Република Македонија, ќе поднесе министерот за правда господинот Михајло Маневски.

Има збор министерот за правда Михајло Маневски.

Михајло Маневски: Благодарам господине претседателе што ми овозможивте да го образложам текстот на нацртот на Амандманот на ЦЦЦИ на Уставот на Република Македонија. Почитувани пратеници, според членот 80 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија се избира на општи и непосредни избори со тајно гласање, со мандат од пет години.

Согласно член 81 став 2 од Уставот, за претседател на Република Македонија е избран кандидат кој добил мнозинство гласови од вкупниот број избирачи.

Ако во првиот круг ниту еден кандидат за претседател на добил потребно мнозинство на гласови, тогаш во вториот круг се гласа за двајца кандидати кои во првиот круг добиле најмногу гласови.

Согласно став 5 од членот 85 од Уставот, во вториот круг е избран кандидатот кој добил мнозинство гласови од избирачите кои гласале, но доколку гласале повеќе од половината избирачи.

Примената на ставот 5 при спроведување на вториот круг на гласање, значи дека во вториот круг треба да гласаат 50% плус 1, од запишаните избирачи и од нив мнозинството да гласа за еден од кандидатите. Ваквото решение со таков висок цензус за избор на претседател на Република Македонија, може да доведе до повторување на постапката за избор на претседател, како и можност од неуспешни избори.

Во сите изборни циклуси до сега за избор на претседател на Република Македонија, постапката траеше релативно долго со забележителни нерегуларности во изборниот процес на што се укажуваше од набљудувачите и беа констатирани во извештаите што после тоа беа поднесување, токму поради изборниот цензус што е содржан во членот 81 став 5.

Во конечниот извештај на набљудувачката мисија на ОДИХР - ОБСЕ, после спроведените претседателски избори 2004 година, препорачаа дека со Уставот пропишаниот услов за повеќе од 50% од регистрираните избирачи да го дадат својот глас, во вториот круг треба да се отстрани за да се избегне можноста од неуспешни избори.

Тргувајќи од реалните состојби и почитувајќи ги препораките, во врска со цензусот утврден во ставот 5 во членот 81 на Уставот на Република Македонија, Владата на Република Македонија подготвни предлог за пристапување кон измени на Уставот на Република Македонија со насоки за изменување и дополнување на Уставот.

Собранието на Република Македонија, расправајќи по предлогот за пристапување кон измени на Уставот на Република Македонија, за изменување на став 5 член 81, на седницата одржана на 22 октомври 2008 година, донесе заклучок број 07-4467/8, со кој ја задолжи Владата на Република Македонија, како предлагач на Предлогот за пристапување на измена на Уставот на Република Македонија, да подготви и во рок од седум дена на Собранието на Република Македонија да му достави нацртот на Амандманот за измена на став 5 член 81. Владата на Република Македонија во рок од седум дена утврден со заклучокот на Собранието на Република Македонија, го подготви нацртот на Амандманот на ЦЦЦИ на Уставот на Република Македонија со кој се менува ставот 5 од член 81 од Уставот на Република Македонија.

Со нацртот на Амандманот на ЦЦЦИ на Уставот на Република Македонија, се предлага претседател на Република Македонија во вториот круг на гласање да биде избран кандидатот кој ќе добие мнозинство гласови од избирачите кои гласале, доколку гласале повеќе од 40% од избирачите.

Со ваквото решение се постигнува поедноставување на постапката за избор на претседател на Република Македонија и се обезбедува уставна основа за избор на претседател во вториот круг, на кандидат кој добил мнозинство од избирачите што гласале, доколку гласале повеќе од 40% од избирачите и се отстранува можноста од неуспешни избори и повторување на постапката на избор на претседател. Сега на кратко да ве запознаам со неколку уставни решенија во други уставни, што се однесуваат за избор на претседател.

На пример, во Уставот на Република Словенија за претседател е избран кандидатот кој ќе добие мнозинство на валидни гласови од избирачите кои гласале.

Уставот на Белгија предвидува дека кандидатот кој ќе добие повеќе од половината од сите важечки гласови ќе биде избран за претседател.

Во Уставот на Република Хрватска се предвидува дека претседател на Република Хрватска ќе биде избран преку мнозинство гласови од сите избирачи кои гласале, но ако никој од кандидатите не добил такво мнозинство на гласови, нови избори се одржуваат после 14 дена и на тие избори кандидатот кој добил најмногу гласови, тој е избран за претседател на Република Хрватска.

Ќе ви ги спомнам уште и решенијата на Република Литванија, каде во Уставот е предвидено, ако за

време на приот изборен круг ниту еден кандидат не добие потребен број на гласови, повторно ќе се организираат избори по две недели и тоа помеѓу двата кандидати кои добиле најголем број гласови. Кандидатот кој добил повеќе гласови ќе биде избран за претседател на Република Литванија.

Во Уставот на Република Романија исто така се предвидува дека кандидатот кој има најголем број гласови ќе биде избран за претседател во вториот круг, доколку во првиот круг не биде избран претседател. Истото го предвидува и Уставот на Република Полска, дека во вториот круг е избран кандидатот кој добил најголем број на гласови. И Уставот на Република Бугарија исто така предвидува дека ако никој од кандидатите за претседател не се избере, повторно се врши гласање за седум дена, помеѓу двата кандидати кои освоиле најмногу гласови. Победник ќе биде кандидатот кој освоил најмногу гласови.

Овие примери ви ги наведов за да се види дека во ниедна од овие држави не се предвидува цензус кој е неопходен за избор на претседател во вториот круг.

Нацртот на Амандманот на ЦЦЦИ на Уставот на Република Македонија предвидува дека во Република Македонија за претседател ќе биде избран кандидатот кој добил мнозинство на гласови, доколку на изборите излегле 40% од избирачите запишани во избирачкиот список. Тоа значи дека во Република Македонија се смалува тој цензус за да се оневозможат успешни избори и постапката да биде спроведена во согласност со Уставот на Република Македонија.

Ве молам, почитувани пратеници, да го утврдите текстот на нацртот на Амандманот на ЦЦЦИ на Уставот на Република Македонија и да го задолжите предлагачот да спроведе јавна расправа по текстот на амандманот. Благодарам.

Трајко Вељаноски: Благодарам и јас.

Отворам претрес по текстот на нацртот на Амандманот на ЦЦЦИ на Уставот на Република Македонија.

Ги повикувам предлагачот и пратениците кои сакаат да говорат по текстот на нацртот на Амандманот на ЦЦЦИ на Уставот на Република Македонија да се пријават за збор.

За збор се јавија господинот Јован Манасијевски, господин Владо Бучковски, госпоѓа Весна Бендевска, господинот Имер Селмани, госпоѓа Лилјана Поповска, госпоѓа Цветанка Иванова, господинот Аднан Јашари, господинот Илија Димовски, господинот Тито Петковски и госпоѓата Радмила Шекеринска.

Има збор господинот Јован Манасијевски, повелете.

Јован Манасијевски: Благодарам.

Господине претседателе, за жал, можам да констатирам дека во однос на првата фаза од расправата по измените на Уставот, нема никакво

квалитативен напредок, напротив, можам да кажам дека ситуацијата се влошува.

Господинот министер се обидел да најде некои компаративни аргументи, меѓутоа имавме можност до сега да слушнеме една навистина нечучена работа дека во Кралството Белгија се избира претседател. Ова е неверојатен гаф на министерот и треба да се извини затоа што во монахиите ставањето на изборите во ваков контекст претставува и навреда на монархот и на државата.

Господине министер, во Белгија нема претседател туку има монарх. Не знам по кои критериуми ги вадите овие податоци. Ако ви се сите точки и прецизни како овој, што го кажавте пред малку, тешко на овој Парламент и на оваа Влада. Така што, би било добро министерот да се извини на Кралството Белгија на ваквиот гаф и се разбира сите ние како пратеници, после едно вакво пледоаје, со голема доза на скепса, ако не и со целосно отврлање, можеме да пристапиме и кон другите компаративни податоци.

Во првата фаза на расправата имаше многу барања за било каква елементарна анализа за решението што тука се нуди. Тоа беше побарано и од пратениците и од опозицијата и од пратениците на владеачкото мнозинство. За жал, материјалот што го добивме повторно срамно тенок, без никакви продлабочени анализи, а познато е дека во државите кон кои се сремиме, на постапката на измена на Уставот и претходи многу сериозна анализа, најчесто и претходат и посебни студии нарачани од предлагачите чии автори се врвни професори, академици, експерти од таа област и потоа врз основа на широка дебата, се разбира и како дополнителен материјал се нуди таквата студија. За жал, тоа повторно го немаме и критиките на министерот за првата фаза беа во празно, имаме повторно еден, како што кажав, срамно тенок материјал и едноставно во нормални услови и околности, под достоинството на Парламентот е да расправа за еден ваков сиромашен материјал, за ваков непостоечка анализа, дефакто, врз основа на која ни се предлага промена на Уставот.

Исто така во правата фаза на расправата, надвор од овој Предлог на Владата т.е. како дополнување, беа истакнати исто така повеќе други добри идеи чија основна насока беше идентична со онаа на предлагачот, како да се зголеми легитимитетот на институцијата претседател, како да се подобри самиот процес, бидејќи е делот добивање на легитимитет на оваа функција, меѓутоа, исто така немаме никаков одговор и никаква анализа и за тие идеи што беа дадени. Некои од тие идеи што беа спомнати, во јавноста исто така доживеаа и плебицитарна поддршка. За жал, Владата како предлагач не чувствува никаква обврска да се осврне на тие предлози и барем да ги удостои со отфрлање. Да ги предочи аргументните зошто тие предлози не се прифатени за Владата и зошто тие не водат во

насока за која постои консензус, како институцијата претседател да добие поголем легитимитет. Значи, овие 30 - 40 дена едноставно беа чисто губење на време, никаков ценење на расправата на пратениците. Владата можеше барем во еден краток пасус да ги спомне идеите и предлозите што беа дадени во парламентараната расправа.

Познато ни е на пример, кога се оди од прва во втора фаза на расправа на некој закон, исто така во Предлогот на втората фаза на законот се даваат карактеристичките елементи од парламентараната расправа. Значи, тоа било голем товар и тешкотија за предлагачот.

Господине министри наместо да се заканувате на пратениците кои дискутираат и ве критикуваат и да вртите телефони во разни институции, да ги смират, да ги стишаат пратениците кои ве напаѓаат тука, би било подобро да си ја работите својата работа. Значи, наместо да барате од институциите со кои сте хоризонтално поврзани да вршат притосок на пратениците кои ве критикувале за катастрофата од Изборниот законик и за оваа иста процедура вие треба да седнете и малку да поработите затоа што тоа што го нудите е навреда за Парламентот и за секој пратеник одделно. Никаква дополнителна анализа, никаков осврт на многу сериозните предлози и аргументи кои беа дадени. Дури и во вашето усмено излагање тука, не ги удостоивте ниту се еден збор тие предлози и аргументи. Очигледно е дека како ѓавол од крст бегате од клучното прашање врзано за легитимитетот на претседател на државата. Легитимитетот на претседателот не е прашање на бројки и проценки. Легитимитетот на институцијата претседател е прашање на квалитет. Џабе лицитираме околку бројките 50, 40, 30%, без никаков цензус.

Претседател избран според овој Устав, значи претседател кој може да има два пасоши во џеб, за мене, господине министер, нема никаков легитимитет. Не може претседател на Република Македонија да биде човек со два пасоши. Не може врховен командат на вооружените сили да биде човек со два пасоши. Не може амбасадори на Република Македонија да именува човек со два пасоши. Не може предлози за судии да дава човек со два пасоши. Тоа е скандал, тоа е навреда за секој граѓанин на Република Македонија. Вие за жал, не се осврнавте на тоа клучно прашање, бидејќи тоа е клучното прашање за институцијата претседател, дали Република Македонија ќе си дозволи на 29 март 2009 година да избере претседател со два пасоши и која ќе биде довербата во таа институција, на граѓаните на Република Македонија и дали со ваков чин ние како пратеници тука и вие како владеечко мнозинство не го саботирате најдиректно, легитимитетот на оваа институција.

Не треба да бидат нервозни пратениците од позицијата и да довикуваат. Тоа е клучното прашање.

Јас ја разбираам паниката што е во владеечкото мнозинство околку ова прашање, меѓутоа не можете да побегнете од тоа прашање господине министер, господа пратеници од владеечкото мнозинство. Значи тоа прашање не може да се заобиколи. На македонската јавност треба да и објасните зошто сметате дека Предлогот на ЛДП, претседателот на државата да има само еден пасош, е лош.

Зошто претседателот на Република Македонија треба да има два пасоши? Тоа треба да го објасните, тука да ве слушнеме во Парламентот и се разбира да ве слушне целата македонска јавност. Зошто е тоа добро за македонскиот политички систем, зошто е тоа добро за институцијата претседател?

Дозволете ми во оваа прилика уште еднаш да ги истакнам клучните аргументи. Ова не е прашање на дневна политика, ова не е прашање на партиски поделби, или идеолошки ставови на центристички, левичарски, десничарски партии. Ова е прашање со кое што најдиректно се допира достоинството на секоја држава и целисходноста на целиот политички систем. Како може серија услови да даваме за избор на разни функции, а за клучната функција претседател на државата да дозволуваме човек да има два пасоши. Навистина несфатливо и секоја разумна власт, секои разумни политичари би пристапиле кон надминување на оваа аномалија. Оваа аномалија на Уставот не е од вчера, таа трае 18 години. Меѓутоа, ако нешто сме забележале дека не функционира, дека не е добро, треба да се пристапи кон негово корегирање, кон подобрување. Јас навистина не можам да го сфатам отпорот зошто не се прифаќа оваа идеја. И сакам конкретно пратениците од владеечкото мнозинство да ги прашам. Почитувани колеги, како ќе се чувствувате вие во кампањата, а ќе почне на 1 март за 4 месеци, ако треба да пропагирате за кандидат кој што има два пасоши. Со кој образ ќе излезете пред избирачите? Кој е беневитот и што е доброто за Република Македонија, со тоа што нашиот Устав дозволуваме да дозволува кандидатот за претседател и утре избраниот претседател да има два пасоши.

Со неприфаќањето на ваквото ограничување, ние праќаме и многу лоша порака на секој граѓанин на оваа држава дека едноставно не сме заинтересирани овие клучни функции и особено функцијата претседател да биде функција без дамка, да биде чиста функција, да биде функција со полн капацитет и со полн легитимитет. Кажете ми, видете ова е навистина смешно и недај Боже да имаме утре консеквенции, меѓутоа дајте ве молам, да влеземе малку господине министри посериозно во елаборацијата, како ќе се однесува тој утре избран претседател на Република

Македонија со два пасоши во џеб? Дали неговата држава чиј што пасош носи може да го повика на исполнување на обврски кои што ги има спрема таа држава. Дали таа може да има и сигурно има стратешки и национални државни интереси кои што се различни од оние на Република Македонија. Дали преку вториот пасош што го има тој претседател, или избран претседател, или кандидат за претседател не може дотичната негова матична држава да врши директен притисок на пример за директен притисок за доделување на функцијата мандатар, затоа што претседателот на државата го дава мандатот за составување на владата. Дали таа друга држава чиј што пасош носи претседателот не може директно да влијае врз избор на амбасадори, врз избор на началник на Генералштабот на нашата Армија, врз именување на генерали, врз именување на судии, Значи, ова се многу сериозни прашања господине минстер. И навистина е недозволиво така лефтерно да се прејде преку сите нив. Ние се соочуваме тука со феномен на чиста двојна лојалност. Јас нема да му верувам и не му верувам на тој кандидат за претседател и не дај Боже на тој избран претседател утре на Република Македонија со два пасоши. Тој едноставно нема суштински услови да ја врши таа функција независно и во функција на државните и национални интереси на Република Македонија. И краен акт на недржавничка одговорност всушност државничка целосна неодговорност е ние при сите овие аргументи да дозволиме Уставот тука да не се измени.

Расправата што Либерално демократската партија ја потегна по однос на ова прашање навистина наиде на извонреден прием. Во текот на изминатите 40 дена илјадници мејлови, писма, пораки од граѓаните, телефонски јавувања добивме со единствена цел да издржиме во промоцијата на оваа иницијатива. што е најинтересно, најголем дел од овие пораки, барања и јавувања не беа од членовите на ЛДП и од симпатизерите на ЛДП. Најголем дел господине министри, бидејќи ги замолив службите во партијата да прават евиденција генерална на луѓето кои што се јавуваат, најголем дел биле гласачи на ВМРО-ДПМНЕ кои што се јавија во поддршка на овој предлог. И навистина и вие, и особено пратениците од владеачкото мнозинство кои што на крајот на денот дефинитивно со својот глас треба да се определат дали ваквиот предлог е прифатлив, или не, треба добро да размислат. Јас навистина не знам каква голема мака и каква голема причина ве тера не само да не го прифатите овој предлог, туку едноставно да се правите како да не постои, да се обидете да го бутнете под тепих. Меѓутоа, тоа е невозможно почитувани, затоа што прашањето е многу големо, прашањето е многу значајно и прашањето е побитно како што кажав од сите идеолошки, етнички и партиски поделби. Прашањето е, дали утре највисоката функција на Република Македонија претседателот на Република

Македонија ќе има два пасоши, ќе има двојна лојалност, ќе му биде одговорен на македонскиот народ и на граѓаните на Република Македонија, меѓутоа и на нечие друго министерство за надворешни работи кое што може да му дава инструкции, а чиј што пасош носи и кое што му го издало пасошот, вториот пасош на кандидатот за претседател.

ЛДП до крај во сите фази на измените на Уставот ќе го покренува ова прашање, ќе го аргументира, ќе го образлага и ќе бара поддршка. Се разбира, правилата на одлучување се јасни, тие се дефинирани во нашиот Устав и конечниот збор ќе го имаат пратениците на мнозинството. Меѓутоа, почитувани колеги сакам да ве предупредам дека, ако не го промениме Уставот во овој дел, ако дозволиме идниот претседател на Република Македонија да има два пасоши, дека превземате на себе многу голема одговорност, во недај Боже некои идни, клучни кризни ситуации да имаме претседател марионета, а не претседател кој што ќе се бори за интересите државни и национални на Република Македонија. Јас сите ве молам, добро да размислиме за овие аргументи, затоа што овие аргументи се значајни аргументи, се суштински аргументи, се аргументи без никаква партиска примеса и се аргументи кои што уверен сум дека секој македонски граѓанин добро ги разбира и ја дава својата поддршка, целосна поддршка за нивна реализација. Благодарам.

Јани Макрадули: Благодарам и јас.

Има збор господинот Владо Бучковски.

Владо Бучковски: Благодарам потпретседателе, министри, колеги пратеници.

Би сакал на почетокот да го соопштам ставот на СДСМ кој останува доследен на своите определби да ги поддржи измените на Уставот на Република Македонија со тоа до крај да го позиционира своето партнерство со ОБСЕ и ОДИХР со кои во изминатиот период соработува Република Македонија на доусовршување на нашиот избран систем.

Би сакал на почетокот да го истакнам и нашето задоволство што за прв пат после подолго време, значи во последните 10 години уставните измени што ги правевме и врз основа на Охридскиот рамковен договор и измените што ги правевме на крајот од 2005 и почетокот на 2006 година беа проследени со молк, или воздржаност од ВМРО-ДПМНЕ. Сакам да го изразам нашето задоволство што ВМРО-ДПМНЕ сега покажува многу поголема доблест и предлогот што ние го дадовме на крајот од 2005 година кој беше за нив неприфатлив, сега го прифаќа како заедничко решение кое за жал, не може да наиде на целосен консензус меѓу сите политички партии заради веќе однапред дефинираниот став на Либерално демократската партија за кое претходно говореше колегата Јован Манасиевски. Во секој случај сметам дека отстапувањето на ВМРО-ДПМНЕ од нивниот првичен став, дека се за прифаќање на

забелешките на ОБСЕ и ОДИХР, но не се за било каков цензус кој беше презентираан некаде пред 8 недели по издржаните аргументации од страна на СДСМ беше прифатен како компромисно решение. Ние уште еднаш јавно ја поздравуваме подготвеноста на Владата во последните неколку недели да демонстрира поинаков однос кон опозицијата и опозицијата да ја смета пред се за партнер во изградбата на клучните стратешки интереси на нашата држава, а тоа е приближувањето кон ЕУ и кон НАТО. На сите нас ни е јасно дека овие уставни измени не се гаранција дека ќе имаме фер и демократски избори во последната недела на март идната година. За тоа треба многу повеќе. Ние го дадовме својот придонес, со што го подобривме имиџот на Република Македонија, со тоа што Изборниот законик беше изгласан овде во Парламентот со близу целосна поддршка на сите политички партии, што е уште еден доказ дека ако се има континуиран и отворен политички дијалог меѓу власта и опозицијата, тоа ќе биде од обострана корист и на власта и опозицијата, но пред се ќе биде најдоброто можно нешто што можат да го направат политичките партии во Република Македонија. Во тој правец би сакал на крајот уште еднаш да ја изразам нашата подготвеност и понатаму да работиме заеднички во доизградба на изборните правила, затоа што евидентно по најавата на претседателот на Парламентот и миниситерот за правда ова нема да бидат последни измени на Изборниот законик пред парламентарните избори во 2012 година. Значи, не чека уште една рунда на разговори и договарања меѓу политичките партии каде што сметам Министерството за правда ќе се обиде да најде и одговори, или образложенија за барањата што ги дадоа колегите од Либерално демократската партија.

И ако дозволите почитуван потпретседателе, бидејќи говориме за највисокиот правен акт и бидејќи ние сме уставотворците, би сакал да го изразам своето разочарување и огорченост од начинот на кој Парламентот се однесува во изминатата недела по континуираните напади што ги има од еден медиум кон пратеничките во Собранието на Република Македонија. Да не забораваме почитувани колеги, во членот 11 од Уставот на Република Македонија е загарантиран моралниот интегритет на човекот, тоа е неприкосновено. Не може да дозволиме некој злоупотребувајќи го членот 16 каде што се гарантира слободата на говорот и јавното информирање во континуитет во последните 10 дена со груби навреди и вулгарности да се руши пред се дигнитетот на Парламентот. Очекував дека тоа ќе го направи претседателот на Парламентот, пред се ние од посилниот пол треба да покажеме подготвеност да ги заштитиме нашите колешки пратенички, да го заштитиме понежниот пол. Благодарам.

Јани Макрадули: Благодарам и јас.

Јас побарав и пред некој ден делот од коалицијата на ВМРО-ДПМНЕ преку медиумот тука претставен господинот Иванов да се извини, ама тој бидејќи е дел од таа шема, не чувствуваше потреба.

За реплика се јави госпоѓа Лилјана Поповска.

Лилјана Поповска: Благодарам.

Почитуван господине потпретседателе, почитуван господине министер, почитувани колги пратеници.

Со дискусијата на почитуваниот господин Бучковски во однос на уставните измени сосема се согласувам. Меѓутоа, на крајот беше спомната една случка кога имаше реакција на пратеници поради одреден прилог на медиуми. И затоа мислам дека вреди да се дополнително. Колега Бучковски можеби не сте уште информиран дека денеска Комисијата за еднакви можности на мажите и жените одржа состанок во полн состав апсолутно и притоа донесе одреден заклучок кој што мислам дека штотуку се дели до сите вас. Бидејќи и порано имавме реакција од наши колешки, конкретно од колешката Цветанка Иванова, дека во медиуми премногу често жените се третираат на недоличен начин, истакнувајќи ги нивните сексуални атрибути со кои што се повредува нивното чувство и достоинство, се разбира тоа се случува понекогаш и за мажите, но поретко. Обично жените се жртва на таквиот третман и дека би требало Комисијата за еднакви можности да расправа за такви случаи. Овој последен случај на кој што беше реагирано, јас прифатив да го поставам на седница на Комисија за еднакви можности и разгледувајќи го севкупното однесување на медиумите во продолжение практично во земјава на таков начин го донесовме следниот заклучок.

Работејќи според Законот за еднакви можности на мажите и жените кој се темели врз Пекиншката платформа, Конвенцијата за борба против сите видови дискриминација врз жените и други меѓународни документи што ги ратификувала нашава земја, Комисијата за еднакви можности на мажите и жените при Собранието на Република Македонија чувствува обврска да реагира во случај на повреда на достоинството на припадниците на едниот или на другиот пол заснована врз родова основа. Дискутирајќи за неколку вакви случаи, Комисијата заклучи дека во некои медиуми печатени и електронски, но и во институциите на системот сеуште се присутни родовите стереотипи и сексизмот. Нагласено се истакнува, а на места и злоупотребува половата припадност, особено кај жените како атрибут кој се става над особините на личностите што ги пројавуваат во приватниот и јавниот живот. Со таквиот третман се повредуваат чувствата на поединечни припадници на едниот, или на другиот пол, а на места и на целиот пол. Со оглед на значењето што го имаат медиумите во креирањето на јавното мислење и во процесот на демократизација на општеството, сметаме дека е потребно да им се обратиме на уредниците на

сите медиуми во земјава со укажување за постојниве состојби. Истовремено ќе побараме сојузништво во заедничката заложба за изградба на демократско општество, на слободни единки без предрасуди и стереотипи, како и за воспоставување односи на взаемно почитување, соработка и партнерство помеѓу двата пола. Овие формулации се општи, се однесуваат за сите, некој ги заслужува повеќе, некој помалку. Меѓутоа, веруваме дека на овој начин ќе се отвори една расправа која што веројатно е потребна во нашето општество. До сега ја водевме преку македонското женско лоби, преку невладиниот сектор главно, но добро е сите да се вклучиме и да станеме посензитивни за ваквите работи. Понекогаш можеби чувствуваме неугодност, меѓутоа мислам дека треба да се отвори.

Јани Макрадули: Контра реплика господинот Владо Бучковски.

Владо Бучковски: Почитувана колешке, драго ми е што се согласувате со ставовите на СДСМ околу уставните измени. Но, морам да кажам дека јас не се согласувам со овие ваши заклучоци, уште повеќе кај мене предизвикуваат разочараност од начинот на кој се обидуваат овој случај да го забошотите. Ваква декларативна заложба, толку многу фрази, едноставно кажано сакам да кажам, но не знам да речам. А тоа дека има институција која се грижи за начинот на кој се информира јавноста, посебно за оние кои имаат национална концесија. Да не се повика Советот за радиодифузија да преземем мерки да се заштити дигнитетот на сите пратеници, пред се на пратеничките, мислам дека е скандалозно.

Јани Макрадули: Има збор госпоѓа Весна Бендевска.

Весна Бендевска: Благодарам потпретседателе, почитувани колеги.

Денес говориме за Уставот на Република Македонија како основен политички и највисок правен акт во државата каде што како темелни вредности се наведуваат основните права и слободи на човекот и граѓанинот, слободното изразување на национална припадност и се дефинира поделбата на власт. Токму заради тоа и мошне компетентно, но и лично од позиција на претседател на работно тело со наслов Постојана анкетна комисија за заштита на слободи и права на граѓанинот на Република Македонија, сакам пред вас да говорам за основните човекови права и слободи онака како што се напишани и предвидени со Уставот.

Благодарам на колешката Поповска за заклучоците што денес ги предочи пред нас во поглед на немилиите настани каде апсолутно се согласувате дека станува збор за конструиран заговор со чиста намера да се изврши политички притисок, да се одземе правото на мислење на опозицијата преку многу ниски форми на удирање на чувството на човечки морален интегритет.

Почитувани колеги, она што по мое сознание денес се случуваше на заседание на Комисијата за еднакви можности на жените и мажите на која навистина претседателката Поповска ме покани, но на која одбив да учествувам, со оглед на тоа што веќе неколку дена континуираниот напад задскиен зад уставната темелна вредност слобода на говор преточен во класичен говор на омраза кај вас колеги од владеачкото мнозинство предизвикува молчење. Нели молчењето значи одобрување.

Јас како свој почитуван колега тука го гледам и сопственикот на медиумот кој, спротивно на одредбите на Законот за радиодифузија, врши класична злоупотреба со цел да се дискредитира, деморализира било кој граѓанин на Република Македонија.

Јас сум Весна Бендевска избран претставник на граѓаните во Парламентот на Република Македонија. Цел сум на класичен напад од страна на новинар од Телевизија Сител и така сакам да говорам. Ако е единствената намера да бидам замолчена, тоа ќе го одбијам. И понатаму, согласно своите уставни надлежности, ќе говорам за сите случаи кога не се согласувам со начинот на практикување на власта водена од страна на господинот Груевски.

Колеги, вие замолчевте. Се обидовте настанот да го симплифицирате во форма на класични неформални заклучоци од седница на работно тело. Жалам што во овој момент седницата не ја води најповиканиот што требаше да се обрати по повод сите овие настани, претседателот на Собранието Трајко Вељаноски. Сакам да му порачам и да му заблагодарам на неговата покана заедно со него од среда до петок да учествуваме во делегацијата за посета на Република Унгарија чиј шеф на парламентарната делегација сум. Бидејќи тој, очигледно, нема ниту намера, ниту сенс, ниту политичка волја заедно од нас да побара директно од Советот за радиодифузија да се произнесе по овој класичен начин на злоупотреба на медиум насочен преку говорна омраза кон класична дисквалификација на граѓани на Република Македонија му заблагодарувам на поканата, ќе го известам амбасадорот на Република Унгарија дека нема да учествувам се додека, согласно Уставот и Деловникот на Собранието, претседателот на Собранието господинот Трајко Вељаноски не излезе да се произнесе по овој настан. Ви благодарам колеги.

Јани Макрадули: За реплика е јавена госпоѓа Косана Мазнева Николиќ.

Се извинувам, прво, Силвана Бонева за процедурално, а потоа реплика имаат господинот Горчев и госпоѓа Мазнева.

Силвана Бонева: Почитуван потпретседателе, Сосема се согласувам дека темата што ја начна и колешката Бендевска и како реплика што се јави колешката Лилјана Поповска заслужува

внимание, но не денес и не на оваа седница и не е во Парламентот на Република Македонија заради тоа што сметам лично дека денес вие требаше да дозволите на пратениците кои се пријавени за дискусија да зборуваат за уставните амандмани.

Значи, тоа беше класична злоупотреба на говорницата, не беше ниту процедурално јавување, туку јавување по Предлог амандманите кои денес се пред нас.

Тоа што треба да се зборува го направи Комисијата за еднакви можности на жените и мажите и таму сите ние и колешките и колегите можеше да расправаме и да си ги кажеме сопствените ставови. На ниту еден од нас не му беше попречено правото да учествува во расправата на Комисијата за еднакви можности на жените и мажите која расправаше на темата која сега беше дискутирана од страна на колешката Бендевска.

Сосема го разбираам тоа што има потреба секој колега и секоја колешка да каже нешто за оваа тема, но мислам дека местото не му е на денешната седница. Благодарам.

Јани Макрадули: Согласно член 198 од Деловникот за работа кога зборуваме за претрес по Нацрт амандманот пишува дека може да се дадат мислења и предлози и тие мислења и предлози се поврзани со Уставот на Република Македонија. Ниту оценив дека Лилјана Поповска ниту Весна Бендевска зборуваа надвор од она што е Уставот, а тоа се основните човекови слободи и права.

За процедурално е јавена госпоѓа Цветанка Иванова, повелете.

Цветанка Иванова: Благодарам потпретседателе.

Реагирам на процедуралната на мојата колешка Силвана Бонева дека навистина денеска не било ниту време ниту место не на оваа седница и што е најстрашно не во овој Парламент. А каде? На улица да разговараме. Жал ми е што навистина денеска кога дебатираме за највисокиот акт во државата, а тоа е Уставот на Република Македонија, каде според него ги уживаме сите права како граѓани, без разлика од кој пол сме дали од машки или од женски, јас мислам дека колешката Силвана требаше многу повеќе да се заземе за да се расчисти ова прашање за да не фрли дамка врз работата на илјадници жени кои се вградиле во напредокот на статусот и положбата на жената.

Околу начинот на одржување на Комисијата, околу заклучоците и како биле тие заклучоци, кој ги изготвил тие заклучоци, кој ги потпишал, кој ги прочитал, кој се бил поканет на оваа седница, тоа е друго прашање кое секако ќе го дебатираме на друго место.

Јани Макрадули: Благодарам.

Процедурално заменик координатор на ВМРО-ДПМНЕ господинот Оливер Шамбевски, повелете.

Оливер Шамбевски: Благодарам господине потпретседател.

Сакам да ви укажам на вас и на колегите кои дискутираа по ова прашање комплетно надвор од темата дека вие сте должен да ги прекинете односно да и дадете тек на оваа дебата, вие и претседателот на Собранието, онака како што заслужува.

Вака како што се поставуваат работите, почитуван господине потпретседател, Собранието е на сериозен пат да ја прекрши универзалната повелба на човекови права односно вториот став од преамбулата на Универзалната повелба на човекови права на Обединетите нации, Европската конвенцијата за заштита на човековите права и во крајна линија Уставот на Република Македонија членот 16 првите два става каде правото на говор и слободата на говор е неприкосновено.

Ве молам господине потпретседател, (во 12,50 часот дојде претседателот на Собранието), ве молам господине претседателе да не дозволите Собранието да се претвори во судница и Собранието да суди на новинари кои слободно го искажале своето мислење во емисија која е од забавен карактер итн.

Тоа што го направи Комисијата со донесувањето на заклучоците практично укажа дека постои сексизам и во државата и, во крајна линија, во Собранието на Република Македонија, но Собранието не е тоа кое треба да осуди новинар. Ве молам, немојте да дозволувате Собранието да се претвори во судница кое ќе осудува новинари. Благодарам.

Трајко Вељаноски: Благодарам и јас.

Жалам што надвор од темата инаку точка на дневен ред беше, јас како што знам, Нацрт на Амандманот 31. Но, гледам дека сосема друго се дебатира за времето кога не бев тука присутен.

Давам пауза, продолжуваме во 13,30 часот.

Координаторите ги повикувам на координација.

(Паузата е дадена во 12,51 часот)

(по паузата седницата продолжи со работа во 13,35 часот)

Трајко Вељаноски: Би сакал да кажам во врска со денешните настани во Собранието, на пленарната седница за жал се излезе од дневниот ред, па сакам да истакнам и како претседател на Собранието на Република Македонија и како пратеник во целост ги поддржувам заклучоците на Комисијата за еднакви можности на жените и мажите посветено наследствено на пратениците во еден електронски медиум.

Како претседател на Собранието и поаѓајќи од своите деловнички обврски заклучоците на Комисијата веднаш ги испратив до надлежните институции кои според законот се должни ваквите

појави да ги разгледуваат и да преземаат соодветни законски мерки.

Во исто време сакам да истакнам дека Собранието не може на себе да ја преземе улогата на суд и судија кој ќе пресудува за овој случај, ни за било кој друг, бидејќи со такво нешто не само што го кршиме Уставот на Република Македонија, туку и основните принципи на демократијата во Република Македонија.

Продолжуваме со работа.

Има збор господинот Имер Селмани, повелете.

Имер Селмани: Почитуван претседателе, почитувани колеги пратеници, почитувани граѓани на Република Македонија.

Одлуката за измена на Уставот произлезе од средбата одржана на четирите лидери на политичките парламентарни партии кои имаат и најголем број пратеници и истиот се проектира со еден нацрт уставен амандман кој денес е пред нас да се расправа.

Во образложението на овој амандман за намалување на цензусот за избор на претседател во вториот круг од 50 на 40% од вкупниот број гласачи се вели дека потребата за оваа измена доаѓа од препораките на меѓународните институции кои го имаат набљудувано изборниот процес кои имаат за цел да обезбедат еден редовен процес и демократски избори, за што се согласуваме и се ангажираме во целост.

Друга причина за која се предлага намалување на цензусот за избор на претседател е и стравот на домашните институции и меѓународните институции дека вториот круг може да не постигне 50% од гласачите и може да не успее и да се повтори процедурата на избори, нешто што до сега во историјата на независноста на Република Македонија никогаш не се случило.

Во начело во образложението на овие уставни измени е во ред, но само во случај ако не се земат есенцијалните аспекти од проблемот.

Изразувам мое жалење дека учесниците на средбата на лидерите не беа склони да ги студираат причините на општествените проблеми за неизлезеноста на гласачите во првиот или во вториот круг на избори.

Тие понудија некреативни избори, нефундаментални и неесенцијални решенија, бидејќи овој амандман за измена на Уставот не го решава проблемот на изборите, ниту пак изборниот проблем за сите други аномалии, апатијата.

Овие измени од конформистички карактер од реалноста, а не со реагирачки карактер ќе ги запостават општествените проблеми.

Ако ни дозволите да ја илустрирам мојата теза.

Овој случај на измени на Уставот ќе биде ист со социо-патолошките скршнувања на овој начин. Наместо да се сензибилизира општеството дека употребата на наркотични средства не е во ред и преставува општествен проблем ќе се легализира

нивната употреба и овој проблем ќе исчезне. Лидерите на политичките партии, учесници на лидерските средби требаше да се заложат и да искажат определби за зголемување на квалитетот на понудата и измената на методологијата и пристапот во учеството на изборите.

Не треба да се измени правилото туку треба да се измени играта.

Апатијата на гласачите може да се реши само ако на граѓаните им се понуди вистинска понуда, политичка програма, за да им се обезбеди политичка благосостојба, суштествена, социјална и економска благосостојба. Само на овој начин граѓаните ќе се стимулираат да излезат и да го реализираат нивното право за да гласаат со што ќе се отстранат сите други проблеми кои се јавуваат при изборниот процес, а што се овозможуваат токму со неучеството на гласачите во овој процес.

Констатирам дека овие уставни измени ќе обезбедат само формална процедура на претседателските избори и истите се несуштествени и се против и наспроти евидентните проблеми при изборните процеси.

Друг аспект на овие измени е и минимизацијата на улогата на албанските гласачи и другите помали етнички заедници.

Ако во другите изборни циклуси албанците имаат одлучувачка улога при избор на претседател тие сега со овие уставни измени ќе се дефакторизират во целиот изборен процес посебно во вториот круг на избори.

Ако ми се дозволи да се искажам во друг жаргон тие ја изгубија улогата на протагонист и ќе ја играат улогата на статист чие присуство само ја комплетира сцената, додека нивното неприсуство нема да се забележи воопшто.

Во разговорите на лидерите се заборави да се разговара за нешто друго, потпретседател албанец во Република Македонија.

И покрај тоа што имаше најави за жал во договорот немавме таква понуда. Се заборави да се говори и за територијалната организација на изборниот систем и на крајот не се поддржа амандманот на Нова Демократија Македонија да биде една изборна единица.

Албанците како конститутивен народ треба да бидат релевантни со другите конститутивни субјекти. Неприфатливо е со овие измени во законодавството Албанците од клучна улога да поминат во една споредна улога правејќи граѓаните со релевантна важност во име на Нова демократија искажувам став дека тројцата пратеници ќе гласаат против уставните измени за намалување на цензусот на избор на претседател од 50 на 40% од вкупниот број избирачи квалификувајќи ги овие измени како несоодветни и несуштествени за потребите на реалноста и штетни по Албанците и другите помали етнички заедници, посебно за Албанците како конститутивен народ како политичко значење и

како клучен фактор по стабилноста во Република Македонија. Ви благодарам.

Трајко Вељаноски: Има збор госпоѓа Лилјана Поповска, повелете.

Лилјана Поповска: Почитуван господине претседателе, почитуван господине министри, почитувани колеги пратеници,

Денеска расправаме за измена на Уставот на Република Македонија во еден негов член, тоа е само еден член кој што кажува дека ќе се одредува за претседател е избран кандидат кој добил мнозинство гласови од избирачите што гласале, доколку гласале повеќе од 40% избирачи.

Вториот член кажува кој став се заменува од Уставот на Република Македонија.

Морав ова да го кажам, простете почитувани колеги, некои гледачи доколку не гледаат сега, ако не им е досадно да не гледаат да сфатат за што дискутираме, затоа што слушајќи ги добар дел од говорниците можеше да се заклучи дека ние овде дискутираме за измена на изборниот законик. Знаете дека изборниот законик го донесовме и за тој изборен законик се постигна една извонредна атмосфера на дијалог и координација претходно, така што тој беше донесен со едно огромно мнозинство, на задолство на најголемиот број лица од политичката сфера, а со тоа и на граѓаните со оглед натоа што овие пратеници ги претставуваат граѓаните.

Значи, објаснувам дека денеска дискутираме за измена на еден став од Уставот, за кој што исто така сме воделе многу, многу долги расправи. Одржани се серија семинари, конференции меѓународни со присуство на ОДХР, ОБСЕ, Совет на Европа, ЈНДПИ итн., и на секаде било посочувано дека треба да се направат одредени измени и на изборниот законик, меѓутоа и на Уставот со намалување на цензусот за излезност при избор на претседател, затоа што на тој начин се проценува дека ќе се намали можноста за злоупотребите и ќе се истапи острицата на оние жестоки борби на кои што бевме сведоци во последните циклуси за избор на претседател. Со сето тоа верувам дека ќе се зголеми демократичноста на процесот и ќе се обезбедат стандарди со кои што ќе можеме да кажеме дека во Македонија имаме европски избори и ќе можеме да добиеме една позитивна оценка на тој план.

Значи, токму затоа јас тргнувајќи од овие мои ставови ги поддржувам овие измени на Уставот со промената на формулацијата на овој еден став и сметам дека навистина ќе придонесе за подобри избори и за подигање на степенот на демократичност на целото наше општество.

Инаку, лично имав мислење дека и помал цензус од 30% ќе беше исто така во ред, затоа што како што и министерот спомна на почетокот на денешната расправа во најголем број земји или

нема ограничување за излезност, или е тоа многу ниско, многу често и 30%. Меѓутоа, го почитувам компромисот што е најдем со 40% како барање и од опозициони партии и партии на Албанците кои што сметаат дека на ваков начин ќе се обезбеди една поголема релевантност на одредени политички субјекти во државата. Бидејќи го носиме сето ова низ еден процес на дијалог, на комуникација, на договарање, мислам дека е навистина максимално позитивното извлечено преку ова решение. Понатаму, да сме живи и здрави, ќе видиме по примената на овој дел на Уставот на ваков начин, за кој по еден два, или повеќе циклуси ќе видиме дали е тоа на најдобар можен начин решено, или е потребно уште некоја измена.

Инаку, јас би сакала да реагирам на дискусијата на колегата Јован Манасиевски, гледам го нема, тој неговата претстава си ја заврши, си отиде едноставно, затоа што тој дискутираше цело време за изборниот законик, ништо посебно не кажа за оваа измена на Уставот. Дискутирајќи за изборниот законик некако си зборувавше за нешто што во моментот го немаме на расправа и излегувавше како да си направил некој филм, си го прожектира, па си го дебатира, си го коментира, врти тези, контра тези. Мислам дека тоа не е соодветно. Веројато проценил колегата дека тоа е маркетиншки полесно и корисно меѓутоа мислам дека не е соодветно на една сериозна расправа за измена на Уставот.

Исто така, не е точно дека немало посебни студии од експерти за оваа промена на Уставот. Како што кажав ова е поминато на многу, многу, многу расправи, со домашни експерти, со странски експерти, со најшироката јавност и мислам дека скратувањето на цензусот за избор на претседател е општо прифатено место. Можеби, се разбира секое право е и на поединци и на одредени групи да сметаат и поинаку, меѓутоа лично мислам дека ова е навистина добро и добро прифатено решение.

Беше спомнато тоа што наводно легитимитетот на претседателот бил оспорен со вакво решение. Апсолутно не држи.

Во овој член не се зборува ниту за легитимитетот на претседателот, ниту за неговите надлежности, ниту за тоа колку пасоши смее или не смее да има.

Го прочитав членот, се работи само за тоа колкав процент од гласачите треба да бидат излезени за да биде валидно гласањето.

Инаку, лично да го кажам, кога веќе го спомнувам мојот став јас апсолутно се согласувам со сите колеги во Парламентот и во државата кои што сметаат дека за избор на функционери во државата треба да се има еден пасош. Мислам дека на тој начин се зголемува поврзаноста на носителите на високи функции со граѓаните, со државата и мислам дека е тоа нешто што порано или подоцна ќе треба да го направиме.

Но, да не шириме и тука магла. Не се завршила целата расправа со тоа што оваа измена на Уставот сега ќе ја донесеме. Оваа што оваа ќе ја донесеме, а дополнително ова е само влез во јавна расправа каде што повторно ќе може да се отворат сите теми и од Уставот, но и од Изборниот законик. Зошто да не, тоа се теми кои што се битни, кои што се присутни. За овие теми околу двојно државјанство или не се дискутира во многу земји во светот со оглед на тоа што има огромен број на емиграција во повеќе земји и живееме во еден глобален свет и глобализиран свет каде што емигрантите се голем дел од популацијата на една држава и многу се дискутира во светот околу нивните права докое ниво може да ги уживаат, до кое ниво веќе задираат во правата на автотокното население итн., итн., така што тоа се сериозни теми и во таа смисла јас апсолутно сметам дека би требало да има едно државјанство.

Инаку, исто така не држи, а е и чиста шпекулација тезата дека коалиционото мнозинство, владиното мнозинство во овој Парламент стои зад некој кандидат кој што има двојно државјанство, кој што има повеќе пасоши.

Колку што знаете до сега сеуште не е разговарано подетално за некој кандидат и нема никакви и разговори, а камо ли договори околу тоа.

Колку што јас слушам во медиумите и овде лични разговори мислам дека кандидатите за кои што се размислуваме и се разговара немаат двојно државјанство, така што и ваквите шпекулации ги отфрлам како еден лош маркетиншки потег и само ширење и сење магла која што навистина не ни е потребна.

Значи, затоа би заклучила, јас ќе ја поддржам оваа измена на Уставот на Република Македонија, верувам дека е во добра насока, ќе придонесе да се намали цензусот за избор на претседател и со тоа ќе се намали тензијата при изборот на претседател и уверена сум дека ќе исчезнат оние непријатни сцени и насилства кои што сме имале прилика во изминатите циклуси за избор на претседател да ги гледаме. Ви благодарам.

Трајко Вељаноски: Благодарам и јас.

Има збор госпоѓа Цветанка Иванова, повелете.

Цветанка Иванова: Пратеничката група на СДСМ остана на своите ставови ќе го поддржи Нацртот на амандманот за изменување на Уставот на Република Македонија затоа што впрочем ова беше и наше барање во периодот кога беа вршени последните измени на Уставот на Република Македонија во 2005 година, но поради ненаоѓање на разбирање од страна на сега парламентарното мнозинство овој Уставен амандман не беше тогаш прифатен.

Исто така, остануваме доследни затоа што ја гласавме и на поддржавме одлуката за пристапување кон измени на Уставот на Република Македонија и затоа на крајот од оваа

расправа ќе го поддржиме Нацртот на амандманот за промени на Уставот.

Воедно со поддржувањето на овој Нацрт на амандман или со поддржувањето на целокупната процедура на изменување на Уставот ние ссекогаш сме се определуваме и сега се определуваме за прифаќање на прпораките на ОБСЕ, ОДХР, практично и во извештајот од последните претседателски избори 12005 година, беше дадена ваква препорака, со која што се бараше како Собрание или како држава да го промениме тој дел или во оваа насока Уставот.

Почитувани колеги јас би сакала да кажам зошто го поддржуваме, не само што сме доследни на ставовите, не само што е ова на исполнување на препорака на ОБСЕ и ОДХР, една од основните причини поради која ќе го поддржиме овој Нацрт амандман и во третата фаза амандманот на Уставот на Република Македонија е фактот што сметаме дека со намалување на цензусот на 40% во вториот круг за гласање за избор на претседател сметаме навистина дека ќе отстраниме една пречка за неуспешни претседателски избори во Република Македонија, кои што за волја на вистината секогаш ни висеше како Дамаклов мемч над главата.

Меѓутоа, она што не сме сигурни и се сомневаме дека со ваквата уставна измена ќе придонесеме за фер и демократски избори на претседателските избори. Зошто? Затоа што ако тргнеме од правните решенија ќе видиме дека законот за избор на пратеници, или Изборниот законик кој што се однесува за избор на претседател на држава, сега и за избор на пратеници практично оние решенија кои што беа, или важеа 2006 година и 2008 година, тоа се истите решенија овозможија да спроведеме еднаш најсовршени избори во 2006 година, и еднаш избори 2008 година кои станаа практично уште еден услов за исполнување за нашите интеграции.

Што сакам да кажам. Сакам да кажам дека решенијата, законските решенија, колку и да се совршени, колку и да немаат правни празнини, решенијата законски не се гарант за спроведување на фер и демократски избори. Над се и пред се, без разлика дали ние ќе го измениме овој уставен амандман, членот со уставен амандман или не, битно е дека мора да имаме силна политичка волја секако покрај законските решенија за спроведување на фер и демократски избори.

Би сакала, секаде тоа го кажувам и овде ќе го кажам, опозицијата, секако дека и таа има одговорност за спроведување на фер и демократски избори, како парламентарни, така и локални и претседателски, затоа што учествува во тие избори и она што значи придонес на СДСМ во оваа насока, затоа што сме ја сфатиле сериозно домашната задача, сме сфатиле што значат изборите за Република Македонија, нашиот придонес во рамките на позицијата која

што ја имаме како опозиција е што 2008 година направивме избори, без ниту еден изборен инцидент од наша страна, иако ги изгубивме изборите. Исто така, постапивме со консензус ги донесовме и за Изборниот законик или оние решенија кои што се менуваа како придонес за побрзо интегрирање на државата. И сега овде го подржуваме овој уставен амандман и сметаме дека навистина 2009 година кога ќе се случат можеби најважните избори за Република Македонија, за демократијата, за нашиот напредок како држава, за отстранување на уште една пречка кон Евроинтеграцијата уште еднаш даваме свој сопствен прилог кон ова, подржувајќи го овој уставен амандман и секако почитувајќи ги сите законски решенија кои што се за организирање на избори и секако воздржувајќи се од било какви инциденти и на следните избори.

Забелешката само сакам да ја коментирам на господинот Селмани дека со овој цензус од 40% некои припадници на етнички заедници се ставаат како статисти не е точно затоа што токму овој цензус од 40% остава можност сите гласачи, без разлика од која национална припадност или од која етничка припадност доаѓаат да имаат еднаков удел, еднаква одговорност и еднакво учество при избирањето на претседател на државата.

И на крајот, би сакала да кажам дека овој уставен амандман или овој цензус е добро што го прифати, бидејќи е ова е предлог, процентот од 40% е предлог на СДСМ, е добро што го прифаќа парламентарното мнозинство затоа што од историјата наваму имаме ситуации кога на многу значајни работи кои што сме ги предлагале не ги прифаќале за да после на крајот еве излезе дека навистина кога ќе дојдете на власт треба вакво нешто да направите. Ви благодарам.

Трајко Вељаноски: Благодарам и јас.

Тука ја прекинувам седницата. Продолжуваме во 15,00 часот.

(Седницата прекина во 14,00 часот)

(По паузата седницата започна во 1515 минути)

Трајко Вељаноски: Продолжуваме со работа.

Бидејќи господинот Јашари Аднан не е тука го губи правото за збор по претресот по текстот на нацртот на амандманот 31 од Уставот на Република Македонија.

Со оглед на тоа дека господинот Димовски Илија не е присутен, го губи правото за збор по претресот по текстот на нацртот на амандманот 31 од Уставот на Република Македонија.

Има збор господин Петковски Тито, повелете.

Тито Петковски: Благодарам господине претседател, господине министер, почитувани колеги, оваа атмосфера вкупна во Собранието, највпечатливо говори, колку имаме сериозен однос кон едно од најважните прашања, промената на Уставот на Република Македонија.

Јас се јавив за збор со единствена причина да кажам зошто во вакви услови, ќе ја подржам промената на Уставот. Единствено заради тоа што добивме од Европската комисија сериозна опомена дека не знаеме да организираме фер и демократски избори и дека за негативниот извештај, практично сите досегашни избори се заслужни и шансата што ни ја даваат Европската комисија на наредните локални и претседателски избори. Значи, тоа е единствената причина зошто се одлучувам и јас и НСДП да ја подржаме промената на Уставот ништо повеќе. Имаме навистина, крајно неодговорен однос, импровизираме кон едно прашање кое има сериозно импликации врз функционирањето на политичкиот систем во целина. Не е само оваа прилика. И порано кога го менувавме Уставот, исто така тие одлуки се темелеа врз основа на дневно политички потреби како што е и ова. Нема ни минимум согледување аналитичкон како функционира системот, зошто тоа го правиме токму сега и зошто го намалуваме процентот од 50 плус еден на 40. Зошто не 30, зошто не 10 итн. Што сакам да кажам? нам ни требаШе барем минимум анализа како функционира политичкиот систем. Не верувам дека односите помеѓу претседателот на државата и премиерот или Владата како носители на извршаната власт се темелат исклучиво на недостаток на политичка култура на едниот или на другиот. Јас мислам дека има нешто посуштасвено, има некои проблеми во функционирањето на политичкиот систем. Бидејќи тоа го видовме како се однесуваат двата столба на извршната власт, значи, претседателот и премиерот и во услови кога едниот беше од една партија а другиот беше од друга партија од опозиција и обратно. И кога имавме претседател на држава и премиер од иста политичка пратија и тоа пак не функционираше. единствено за времето на господин Глигоров функционираше или како да кажам таа кохабитација меѓу премиерот и претседателот функционираше на едно пристојно ниво. Претпоставувам дека тоа пред се се должи на големиот авторитет во тоа време на претседателот Глигоров и на малдиот премиер и ништо повеќе. А после тоа како што гледате имаше сериозни проблеми во функционирањето на извршната власт и дојдовме до тоа сега со Извештајот на Европската комисија да имеме сериозни забелешки и во делот на изборите и се разбира во делот на функционирањето на политичкиот дијалог. Воглавно меѓу дијалогот или разговорот меѓу политичките партии и позиција и опозиција и се разбира, ако функционираат двата столба, двата носители на извршната власт, претседателот и премиерот. И едното и другото се нашите најсериозни слабости, недоследности кои не не легитимираат како демократско општество, како држава која има сериозни намери да направи фер и демократски избори кои што претставуваат првиот услов од Кеменхагенските критериуми за прием на една држава во

Европската унија, па и во НАТО ако сакате. Значи нам и мене лично ми смета импровизацијата што ја правиме што врз основа на едни согледувања само дека имаме проблем во изборот на претседател на држава и затоа мораме да го намалиме цензусот за неговиот избор. Претседателот на државата, почитувани колеги, е практично совеста на народот, персонификација на граѓаните. Тој треба да зрачи со својот авторитет и на таа основа балансирање со функциите што ги има Владата и премиерот на Владата, а за таков претседател на државата ни треба многу посилна негова позиција. Ни треба функциите да го градат авторитетот на претседателот на државата има, а тоа има многу сериозни функции. Само не само во надворешната политика, во сферата на одбраната тој има и во судската власт, можност и во Уставното судство предлага двајца судии, членови на Судскиот совет итн. Значи во сите сфери испреплетени се, именува амбасадори. Функциите на претседателот се многу силни според нашиот Устав и тие не смеат да се релавитизираат со единствен проблем, не можеме да обезбедиме 50 плус еден и да се релавитизираат со намалувањето на мнозинството од 50 плус еден на 40. Јас знам што е, мислам не треба многу мудрост овде меѓу нас пратениците и во Владата на што се должи оваа работа. Факт е дека овие 40% баш се некоја мерка која ги задоволува очекувањата ни албанскиот политички кампус, а стремежот на премиерот да има барем за неговиот мандат барем едни успешни избори, бидејќи ако и следните локални и претседателски избори бидат организирани како вонредните парламентарни избори 2008 година, мислам дека тоа ќе биде тоа дефинитивно легитимирање на премиерот, како најодговорна политичка фигура во државата и не може да се бега од таа одговорност. Значи ние реторички сакаме, практично не сакаме да имаме фер избори и не сакаме да градиме демократско општество. Значи, ова ги задоволува тука, е некаде на границата очекувањата на албанскиот политички фактор во Република Македонија тие да бидат пресудни, сепак кој ќе биде претседател во Република Македонија, затоа и Владата се согласи да иде на едно такво мнозинство. Се сеќавате, мислам да бидеме навистина до крај отворени. Премиерот излезе со предлог, првиот предлог беше 30-33% од излезеност. Министерот кажа дека имаме искуства во земји кои воопшто во вториот круг и нема потреба мнозинство, ако се знае дека во првиот круг влегуваат авторитетни луѓе. Јас тоа мислење го делам, меѓутоа тоа може да биде карактеристично за некои општества кои имаат многу поголема парламентарна традиција или повисока политичка култура. Ние се уште изборите ги доживуваме да се биде или не се биде и не штедиме средства не жалиме методи итн. , да дојдеме до остварувањето на целта како да се добие претседател на држава.

Значи, јас сакам почитувани колеги ние да имаме како Собранието како Влада да имаме одговорен однос кон највисокиот нормативен акт. И не се согласувам дека проблемот е само во пазарењето дали ќе можеме 50 плус еден да направиме како победничка коалиција, или да го убедиме конкурентниот политички фактор да излезе на изборите за да се обезбеди цензусот на изборот на актуелниот претседател. Тој немаше да биде избран ако ВМРО ДПМНЕ во минут до дванесет, тие два часа не добиеше директива од членството, симпатизерите масовно да излезат на избори и се избра претседателот на државата. Ако тоа не се случеше, немаше да имаме претседател. Значи, не сме сеуште одговорни политичари, не сме ни свесни за тоа каква позиција градиме меѓу народна на државата, со тоа што го менуваме Уставот од потреба до потреба. Мислам дека е суштествено да направиме, а имаме можност како Собрание да ја задолжиме Комисијата за уставни прашања да направи едно целосно согледување, како ни се остварува Уставот, каде ни се проблемите на функционирањето на политичкиот систем. Зошто не функционира извршната власт во ликот на претседателот и премиерот. Дали се работи само за човечки суети, или се работи за објективни проблеми што ги создал Уставот, околу димензионирањето на функциите и на едниот и на другиот, па се наметнуваат, еве гледате во извршната власт, на пример во сферата на меѓународната политика и предлагањето на амбасадори. Тоа е чист пазар. Се пазарат ќе седнат премиерот и претседателот и ќе се пазарат. Ти мене ќе ми дадеш тројца амбасадори, јас тебе седум, ти за твоите одлучи кој ќе бидат, јас за моите. Тоа не смее да се случи. како што исто станува пазар, околу изборот, предлагањето на луѓето што се во Уставниот суд, што се членови на Судскиот совет. Значи, моќта на претседателот навистина објективно произлегува од Уставот, од неговите ингеренции во Уставот. И затоа заслужува многу поголемо внимание од нас кога седнуваме да разговараме за промена на Уставот, какви вкупни импликации тоа ќе има врз политичкиот систем вио целина. Значи , јас мислам дека не е едноставна работата. Ние сега се задржавме само на еден дел. Дајте на овие избори неколку месеци, на овие избори да не правиме некоја утка, некој сериозен проблем бидејќи Македонија се гледа со една многу поизострена диоптрија. Ако направиме проблем и на овие избори претседателски и локални дефинитивно ќе се збогуваме од нашето евро атлантски амбиции. И тоа е единствената причина зошто сметам дека треба да се подржи овој амандман и сега и во вакви услови и ништо повеќе. Мислам дека имаме потреба и Комисијата за уставни прашања, па да ја анимираат малку експертската јавност па да видиме каде навистина во кои сфери заостануваме, кои се објективните причини зошто не ни функционира добро политичкиот систем и зошто секогаш пред избори

ни кулминираат пробелмите. Нема да стретнете сериозна држава кај што Уставот се менува 3 месеци, еве 4 и пол месеца пред изборите на претседател на државата. Тоа исто говори дека ние сеуште не сме зрела демократија. И самите не се препорачуваме пред Европската комисија, пред Европската унија дека сме зрели да бидеме нивни партнери и да бидеме членка на Европската унија. Значи, не ја искористивме шансата, тука мојот колега Манасијевски говореа и други, што се можевме да искористиме. Ако имавме аналитички пристап околу измените на Уставот и потребите за промена на Уставот, веројатно дека ќе дојдевме до сознание дека можевме многу повеќе да направиме во оваа прилика. Ако го покренуваме во една сфера да се договориме за две, три клучни сфери, навистина ми е непријатно ги повторувам тезите што ги говорев овде, кога ја отворавме постапката за промена на Уставот да ја искористиме и да пратиме порака дека сепак, сме зрела демократка држава, дека имаме коректен однос кон највисокиот нормативен акт во државата, Уставот. догодина претпоставувам, извинете ама ако вака продолжиме, ако ни се случи на претседателските избори со 40% излезеност во вториот круг, да не го обезбедиме изборот, да не се изврши избор на претседател на држава, заради излезеност, не знам каква констелација на политички односи ќе имаме во државата. Дали тогаш ќе имаме меѓу политичките партии потреба за дијалог. Да седнеме и да имаме одговорен однос кон изборите, да не се прави опструкција итн., да излезат и ако не се обезбеди излезност од 40%, значи ли дека ќе одиме натаму со лицитација па ќе го менуваме Уставот, 30, ако не биде 30, ајде 20 ќе го менуваме додека не дојдеме до една смешна позиција.

Според тоа, да заклучам, мислам дека состојбата во државата налагаат потребите да имаме навистина фер и демократски избори, како шанса на Македонија. Потоа гледате денес се заговара веќе и од европските центри можноста да не биде либерализиран визниот режим, единствено како причина, што може да бидат локалните и претседателските избори. Ако немаме коректни избори, претседателски, фер и демократски, не само што нема датум за преговори, нема либерализација на визниот режим и тоа е врзано со овие избори. Меѓутоа, јас не сакам да учествуваме во нешто, лошто сценарио за Република Македонија. Мислам дека сите добронамерни граѓани, треба да создадеме вкупна атмосфера, Македонија да успее, иако за либерализација на визниот режим, ние ги исполниме практични сие услови и ние трвдиме и Брисле говори таму дека од сите земји во регионот најмногу напреднавме. Арно ама тоо на ни носи позитивни поени, ако немаме фер и демократски избори. Тоа се двете главни причини, зошто Македонија не доби датум за преговори. Изборите 2008 година вонредни со кои се делегитимиравме како демократска земја и

игонрирањето меѓу нас како политички фактори, и особено, подвлекувам особено, лошиот однос меѓу премиерот и претседателот. Јас еве ќе завршам 20 дена откако ја донесовме Резолуцијата овде во Собранието за решавањето на проблемот наметнат од Грција за нашето уставно име, дали видовте претседателот и премиерот да седнат да се договорот и да постапат по Резолуцијата. Не им паѓа на памет. Повторно си продолжуваат по старо. И премиерот излезе со информација дека е поднесено тужба до Меѓународниот суд за правда, а претседателот збунет излезе во јавноста, призна дека не е во тек, дека тој не е од тука. Тоа уште едно говори, уште една информација во прилог на тезата дека нешто сериозно не функционира во извршната власт, меѓу претседателот и премиерот. Не е тоа само цензус. Гарантирам не е цензус. Ако земеме внимателно да ги гледаме сите функции и видете ги, компарирајте ги односот на Владата и претседателот во извршната власт, сами ќе дојдете до сознание дека нешто треба суштествено да се менува. Не е само цензусот. Но еве, во оваа прилика јас сакам, можеби би било добро господинот претседател на Собранието да донесем некој заклучок, после усвојувањето на овие измени, мислам онаа последна фаза, да се задолжи Комисијата за уставни прашања да направи една поцелсна анализа на функционирањето на политичкиот систем и каде ни се прекрашуваат прашањата на релацијата претседател премиер во извршната власт. Благодарам.

Трајко Вељаноски: Благодарам и јас.

Со оглед на тоа дека госпоѓа Шекеринска Радмила не е присутна, го губи правото за збор по претресот по текстот на нацртот на амандманот 31 од Уставот на Република Македонија.

Господинот Горан Сугаревски кажа дека е на Комисија и кажа дека оправдано е отсутна.

Има збор господинот Хани Тахир, повелете.

Тахир Хани: Ви благодарам почитуван претседателе, почитувани пратеници

Сакам и јас во име на парламентарната група на ДУИ да дадам поддршка на уставните измени, што се однесуваат на амандманот, што говориме и сакам да истакнам дека овој амандман дојде како сплет на една долга расправа во Парламентот на Република Македонија, посебно проблематиката се појави на минатите парламентарни избори, во моментот кога еден политички блок одлучи да ги бојкотира претседателските избори, при што, се создаде ситуација во која што можевме да дојдеме до политичка криза, затоа што, доколку не се исполнеше предвидениот уставен цензус од 50 плус еден процент излезност на гласање, тогаш немаше да бидеме во можност да избереме претседател на Македонија.

Затоа, имајќи ја предвид ваквата криза од минатите парламентарни избори, како последица

доаѓаат и препораките од ОБСЕ и од ОДХР, при што, тие предвидуваат да имаме можен избор во насока на тоа да не дојде ситуација во земјата, кога ќе може да имаме криза во претседателските избори. Затоа, мислам дека долг временски период се расправало и имало различни мислења спротивставени, или пак за уставни измени. Ние во текот на денешниот ден слушавме мислења кои што беа против уставните измени, предвидувајќи дека со намалувањето на цензусот во вториот круг, значи 30% ќе се дефакторизира албанскиот политички фактор и нема да има активна политичка одлучувачка улога во Република Македонија. Ова беше главниот аргумент за тоа колку би биле против овие уставни измени. Имаше и такви кои што дебатираа и истакнуваа дека намалувањето на цензусот не треба да биде под 50%, од причина што се намалува политичката моќ на претседателот на државата, кој што, доколку имаше висок цензус од 50 плус еден процент, тогаш, секако дека ќе имавме претседател на државата, кој што ќе имаше огромна политичка моќ и силен политички легитимитет. Ова се подразбира, доколку ние прифатиме да имаме претседател со над 50%, тоа е желба на сите земји, да имаат таков претседател со таков силен политички легитимитет, меѓутоа, во овие моменти политичките сили во Република Македонија и дојдоа во позиција да расправаат за ова, да ја избегнат можноста од една таква политичка криза и секако се овозможува доколу во вториот круг се намали цензусот на 40%. Со намалувањето на цензусот на 40% меѓу политичките фактори во Република Македонија и посебно меѓу четрите порелевантни политички партии, доаѓа како резултат на една широка расправа, како резултат на една меѓусебна дебата и оправданост на аргументите, самите аргументи кои што беа таму.

Имаше мислење дека намалувањето на цензусот ќе треба да оди со комбинирање, да имаме и заменик, односно потпретседател на државата и тоа од албанските политички редови, меѓутоа ова не се успеа и ние треба да го прифатиме тоа и да бидеме доследни на тоа што се успеало да се договори на договорот на лидерите. Со тоа што цензусот треба да се намали на 40%.

Се разбира дека 40% постојат повторно, албанскиот политички фактор не го ралативизираат и го оставаат да биде сепак одлучувачки фактор на идните претседателски избори. Затоа што доколку се земе предвид дека 40% не можат да се направат само од еден политички блок на македонците туку од два политички блокови, значи политички блокови на коалиција на македонскиот и албанскиот блок што ќе можат да успеат да достигнат процент од 40% доколку албанскиот политички фактор одбива, тогаш имајќи предвид дека процентот на излезност на избори на кои било избори во Македонија не е повеќе од 60%. Значи, максимумот е 60 до 65%. Доколку се земе тука предвид статистиката и дека еден македонски

политички блок одлучи да бојкотира и се одлучи да се припои на сите албански политички партии тогаш секако дека само една македонска политичка сила не може да успее да го достигне тој процент кој што е потребен. Затоа мислам дека ова е потребниот компромис ние да имаме, да ги прифатиме уставните измени да го исполнат вториот услов за 40% од цензусот во вториот круг. Затоа јас сакам да го истакнам фактот дека ДУИ е доследна на политичките договори кои што ги постигнува со релевантните политички фактори. Ние ќе гласаме за овој амандман, за уставните измени во делот што се однесува за избор на претседател на Република Македонија. Благодарам.

Трајко Вељаноски: Благодарам и јас.

Има збор господинот Алиу Имер, повелете.

Имер Алиу: Благодарам господине претседателе.

И јас, како координатор на ДПА ја потврдувам подршката во однос на уставните измени, во однос на цензусот за избор на претседател на Република Македонија.

Господинот Тахир Хани даде неколку комбинаторики. Јас не би се впуштил во тие комбинаторики. Но, ќе бидеме доследни, согласно тоа што се договорија лидерите на политичките партии и групата на ДПА ќе гласа за овие уставни измени во оваа фаза. Благодарам.

Трајко Вељаноски: Благодарам и јас.

Господинот Тахир Хани, реплика, повелете.

Тахир Хани: Ви благодарам господине претседателе.

Само едно кратко објаснување, сакам да истакнам дека јас не дадов никакви комбинаторики, освен што истакнав дека биле присутни комбинаторики и во текот на процесот на расправата за уставните измени. Благодарам.

Трајко Вељаноски: Благодарам и јас.

Контра реплика господинот Алиу Имер, повелете.

Имер Алиу: Како и да е комбинаториките се спомнаа. Така што имав право кога ги спомнав.

Се спомна како едно од можностите, а тоа беше избор на заменик претседател на државата. Да ве потсетам и вас и јавноста дека ова беше барање на ДПА. Исто така е и програмска определба што произлегува од Програмата на ДПА уште од нашето основање, како партија. Благодарам.

Трајко Вељаноски: Благодарам.

Има збор министерот за правда, повелете.

Михајло Маневски: Сакам да истакнам дека имајќи ја предвид расправата, подршката на уставниот амандман, целосната подршка во Уставната комисија, подршката од пратеничките групи и пратениците на денешната расправа, сакам да ја изразам подготвеноста на Владата на Република Македонија, како предлагач на уставниот амандман, да спроведе квалитетна јавна расправа, секако во еден разумен рок што ќе го определи Собранието. Се разбира, притоа,

користејќи ја експертската подршка и презентирајќи ги компаративните искуства што веќе ги има предлагачот, а тоа се 15-тина решенија, уставни решенија, од различни уставни системи, вклучувајќи го тука, се разбира и членот 60 од Белгискиот устав што предвидува избор на претседател на Федерацијата, на нацијата на база на рамноправни, директни и тајни избори со лично право на изјаснување.

Сакам да ви кажам дека навистина, со оглед и на рокот што го имаме на располагање дека ќе направиме максимални напори да ја спроведеме таа расправа, да ги сумираме резултатите.

Поради тоа го молам Собранието уште еднаш да го утврди текстот на Нацртот на уставниот амандман 31 од Уставот на Република Македонија и да го задолжи предлагачот да ја спроведе оваа расправа во рокот што ќе го определи Собранието. Благодарам.

Трајко Вељаноски: Благодарам и јас.

Бидејќи е исцрпена листата на пријавени за збор, констатира дека претресот по текстот на Нацртот на амандманот 31 на Уставот на Република Македонија е завршен.

Молам службите да утврдат точен број на присутни пратеници во салата.

(Службите утврдуваат точен број на пратеници во салата.)

Во салата се присутни 49 пратеници.

Ги молам пратениците да влезат во салата за да прејдеме на гласање.

Со оглед на тоа дека нема доволен број на пратеници во салата, ја прекинувам седницата.

Продолжуваме во 16,00 часот.

Молам до тогаш да има доволен број на пратеници да се прејде на гласање.

(По паузата седницата продолжи во 16,11 часот)

Трајко Вељаноски: Продолжуваме со работа.

Ве молам да се утврди точен број на пратеници во салата.

Во салата се присутни 77 пратеници, можеме полноважно да гласаме.

Ве потсетувам дека Нацртот за измена на Уставот, Собранието го утврдува со мнозинство гласови од вкупниот број пратеници.

Текстот на Нацртот на амандманот 31 на Уставот на Република Македонија го ставам на гласање.

Ве повикувам да гласаме.

Вкупно гласаа 82 пратеници. Од нив за текстот на Нацртот на амандманот 31, гласаа 80 пратеници, од гласањето не се воздржа никој, против гласаа 2 пратеници.

Констатирам дека Собранието на Република Македонија го утврди Нацртот на амандманот 31 од Уставот на Република Македонија.

По повод утврдување на Нацртот на амандманот 31, на Уставот на Република Македонија,

Комисијата за уставни прашања му предлага на Собранието да ги донесе следните заклучоци:

1. Нацртот на амандманот 31 на Уставот на Република Македонија се става на јавна дискусија.

Јавната дискусија трае 10 дена од денот на објавување на овие заклучоци во “Службен весник на Република Македонија”

2. Нацртот на амандманот 31 на Уставот, заедно со овие заклучоци ќе се објави во сите дневни весници во Република Македонија.

3. Граѓаните, политичките партии, здруженијата на граѓани, органите и организациите, како и други учесници во јавната дискусија, своите забелешки, предлози и сугестии по Нацртот на амандманот 31 на Уставот непосредно да ги упатуваат до предлагачот, Владата на Република Македонија.

4. Предлагачот Владата на Република Македонија да ја организира, следи и сумира јавната дискусија и најдоцна во рок од 5 дена по денот на завршувањето на јавната дискусија на Собранието да му достави извештај за резултатите од јавната дискусија и текстот на Предлогот на амандманите.

5. Овие заклучоци да се достават до Владата на Република Македонија.

6. Овие заклучоци ќе се објават во “Службен весник на Република Македонија”.

Предлогот на заклучоците го ставам на гласање.

Ве повикувам да гласаме.

Вкупно гласаа 80 пратеници, сите 80 гласаа за, нема воздржани, нема против.

Констатирам дека Собранието на Република Македонија ги донесе предложените заклучоци.

Минуваме на точката 2 - Предлог на одлука за изменување и дополнување на Одлуката за избор на претседатели, заменици на претседателите, членови и нивни заменици на комисиите на Собранието на Република Македонија.

Предлогот на одлуката ви е поделен.

Отворам општа расправа.

Ги повикувам предлагачот и пратениците кои сакаат да говорат во општата расправа по Предлогот на одлуката да се пријават за збор.

Бидејќи нема пријавени за збор, констатирам дека општата расправа е завршена.

Предлогот на одлуката го ставам на гласање.

Ве повикувам да гласаме.

Вкупно гласаа 76 пратеници, сите 76 гласаа за, нема воздржани, нема против.

Констатирам дека Собранието ја доенсе Одлуката за изменување и дополнување на Одлуката за избор на претседател, заменици на претседателите, членови и нивни заменици на комисиите на Собранието на Република Македонија.

Минуваме на точката 3 - Предлог на одлука за дополнување на Одлуката за избор на членови ма Комитетот за односи меѓу заедниците.

Предлогот на одлуката ви е поделен.

Отворам општа расправа.

Ги повикувам предлагачот и пратениците кои сакаат да говорат во општата расправа по Предлогот на одлуката да се пријават за збор.

Бидејќи нема пријавени за збор, констатирам дека општата расправа е завршена.

Предлогот на одлуката го ставам на гласање.

Ве повикувам да гласаме.

Вкупно гласаа 72 пратеника, сите 72 гласаа за, нема воздржани, нема против.

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлуката за дополнување на Одлуката за избор на членови ма Комитетот за односи меѓу заедниците.

Минуваме на точката 4 - Предлог на одлука за дополнување на Одлуката за именување на претседател, потпретседател и членови на Националниот совет за евроинтеграции.

Предлогот на одлуката ви е поделен.

Отворам општа расправа.

Ги повикувам предлагачот и пратениците кои сакаат да говорат во општата расправа по Предлогот на одлуката да се пријават за збор.

Бидејќи нема пријавени за збор, констатирам дека општата расправа е завршена.

Предлогот на одлуката го ставам на гласање.

Ве повикувам да гласаме.

Вкупно гласа 74 пратеници, сите 74 гласаа за, нема воздржани, нема против.

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлуката за дополнување на Одлуката за именување на претседател, потпретседател, членови на Национален совет за евроинтеграции.

Минуваме на точката 5 - Предлог на одлука за дополнување на Одлуката за утврдување на составот на Буџетскиот совет на Собранието на Република Македонија.

Предлогот на одлуката ви е поделен.

Отворам општа расправа.

Ги повикувам предлагачот и пратениците кои сакаат да говорат во општата расправа по Предлогот на одлуката да се пријават за збор.

Бидејќи нема пријавени за збор, констатирам дека општата расправа е завршена.

Предлогот на одлуката го ставам на гласање.

Ве повикувам да гласаме.

Вкупно гласа 71 пратеник, сите 71 гласаа за, нема воздржани, нема против.

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлуката за дополнување на Одлуката за утврдување на составот на Буџетскиот совет на Собранието на Република Македонија.

Минуваме на точката 6 - Предлог на одлука за дополнување на Одлуката за избор на претседател и членови и нивни заменици на Советот на Собраниски канал.

Предлогот на одлуката ви е поделен.

Отворам општа расправа.

Ги повикувам предлагачот и пратениците кои сакаат да говорат во општата расправа по Предлогот на одлуката да се пријават за збор.

Бидејќи нема пријавени за збор, констатирам дека општата расправа е завршена.

Предлогот на одлуката го ставам на гласање.

Ве повикувам да гласаме.

Вкупно гласаа 74 пратеници, сите 74 гласаа за, нема воздржани, нема против.

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлуката за дополнување на Одлуката за избор на претседател и членови и нивни заменици на Советот на Собраниски канал.

Минуваме на точката 7 - Предлог на одлука за дополнување на Одлуката за избор на членови на Анкетната комисија за утврдување на околностите на загинувањето на претседателот на Република Македонија Борис Трајковски.

Предлогот на одлуката ви е поделен.

Отворам општа расправа.

Ги повикувам предлагачот и пратениците кои сакаат да говорат во општата расправа по Предлогот на одлуката да се пријават за збор.

Бидејќи нема пријавени за збор, констатирам дека општата расправа е завршена.

Предлогот на одлуката го ставам на гласање.

Ве повикувам да гласаме.

Вкупно гласаа 72 пратеника, сите 72 гласаа за, нема воздржани, нема против.

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлуката за дополнување на Одлуката за избор на членови на Анкетната комисија за утврдување на околностите на загинувањето на претседателот на Република Македонија Борис Трајковски.

Минуваме на точката 8 - Предлог на одлука за дополнување на Одлуката за основање на пратенички групи на Собранието на Република Македонија за соработка со парламенти на други држави и избор на претседатели и членови на пратеничките групи на Собранието на Република Македонија за соработка со парламентите на други држави.

Предлогот на одлуката ви е поделен.

Отворам општа расправа.

Ги повикувам предлагачот и пратениците кои сакаат да говорат во општата расправа по Предлогот на одлуката да се пријават за збор.

Бидејќи нема пријавени за збор, констатирам дека општата расправа е завршена.

Предлогот на одлуката го ставам на гласање.

Ве повикувам да гласаме.

Вкупно гласаа 73 пратеници, од нив за гласаа 72 пратеника, воздржани 1, против нема.

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлуката за дополнување на Одлуката за основање на пратенички групи на Собранието на Република Македонија за соработка со парламенти на други држави и избор на претседатели и членови на пратеничките групи на Собранието на Република Македонија за соработка со парламентите на други држави.

Минуваме на точката 9 - Предлог на одлука за дополнување на Одлуката за утврдување на составот на Делегацијата на Собранието на Република Македонија во Интерпарламентарната унија (ИПУ).

Предлогот на одлуката ви е поделен.

Отворам општа расправа.

Ги повикувам предлагачот и пратениците кои сакаат да говорат во општата расправа по Предлогот на одлуката да се пријават за збор.

Бидејќи нема пријавени за збор, констатирам дека општата расправа е завршена.

Предлогот на одлуката го ставам на гласање.

Ве повикувам да гласаме.

Вкупно гласа 72 пратеника, сите 72 гласаа за, нема воздржани, нема против.

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлуката за дополнување на Одлуката за утврдување на составот на Делегацијата на Собранието на Република Македонија во Интерпарламентарната унија (ИПУ).

Минуваме на точката 10 - Предлог на одлука за дополнување на Одлуката за избор на претседател, потпретседатели, членови и заменици-членови на Делегацијата на Собранието на Република Македонија во Парламентарниот комитет за стабилизација и асоцијација.

Предлогот на одлуката ви е поделен.

Отворам општа расправа.

Ги повикувам предлагачот и пратениците кои сакаат да говорат во општата расправа по Предлогот на одлуката да се пријават за збор.

Бидејќи нема пријавени за збор, констатирам дека општата расправа е завршена.

Предлогот на одлуката го ставам на гласање.

Ве повикувам да гласаме.

Вкупно гласаа 75 пратеници, сите 75 гласаа за, нема воздржани, нема против.

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлуката за дополнување на Одлуката за избор на претседател, потпретседатели, членови и заменици членови на Делегацијата на Собранието на Република Македонија во Парламентарниот комитет за стабилизација и асоцијација.

Минуваме на точка 11 - Предлог на одлука за дополнување на одлуката за избор на шеф, членови и заменици членови на делегацијата на Собранието на Република Македонија во Парламентарното собрание на Организацијата за безбедност и соработка во Европа.

Предлогот на одлуката Ви е поделен.

Отворам општа расправа.

Ги повикувам предлагачот и пратениците кои сакаат да говорат по општата расправа по Предлогот на одлуката да се пријават за збор.

Бидејќи нема пријавено за збор, констатирам дека општата расправа е завршена.

Предлогот на одлуката го ставам на гласање.

Ве повикувам да гласаме.

Вкупно гласаа 74 пратеници, сите 74 гласаа за, нема воздржани, нема против.

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлуката за дополнување на Одлуката за избор на шеф, членови и заменици членови на делегацијата на Собранието на Република Македонија во Парламентарното собрание на Организацијата за безбедност и соработка во Европа.

Минуваме на точка 12 - Предлог на одлука за дополнување на Одлуката за избор на шеф, членови и заменици членови на Делегацијата на Собранието на Република Македонија во Парламентарната димензија на Централно европската иницијатива.

Предлогот на одлуката Ви е поделен.

Отворам општа расправа.

Ги повикувам предлагачот и пратениците кои сакаат да говорат по општата расправа по Предлогот на одлуката да се пријават за збор.

Бидејќи нема пријавено за збор, констатирам дека општата расправа е завршена.

Предлогот на одлуката го ставам на гласање.

Ве повикувам да гласаме.

Вкупно гласаа 74 пратеници, сите 74 гласаа за, нема воздржани, нема против.

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлуката за дополнување на Одлуката за избор на шеф, членови и заменици членови на Делегацијата на Собранието на Република Македонија во Парламентарната димензија на Централно европската иницијатива.

Минуваме на точка 13 - Предлог на одлука за дополнување на Одлуката за избор на шеф, членови и заменици членови на Делегацијата на Собранието на Република Македонија во Западно европската унија со статус на придружен асоцијативен партнер.

Предлогот на одлуката Ви е поделен.

Отворам општа расправа.

Ги повикувам предлагачот и пратениците кои сакаат да говорат по општата расправа по Предлогот на одлуката да се пријават за збор.

Бидејќи нема пријавено за збор, констатирам дека општата расправа е завршена.

Предлогот на одлуката го ставам на гласање.

Ве повикувам да гласаме.

Вкупно гласаа 75 пратеници, сите 75 гласаа за, нема воздржани, нема против.

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлуката за дополнување на Одлуката за избор на шеф, членови и заменици членови на Делегацијата на Собранието на Република Македонија во Западно европската унија со статус на придружен асоцијативен партнер.

Минуваме на точка 14 - Предлог на одлука за дополнување на Одлуката за избор на шеф, членови и заменици членови на Делегацијата на Собранието на Република Македонија во Парламентарното собрание на Медитеранот.

Предлогот на одлуката Ви е поделен.

Отворам општа расправа.

Ги повикувам предлагачот и пратениците кои сакаат да говорат по општата расправа по Предлогот на одлуката да се пријават за збор.

Бидејќи нема пријавено за збор, констатирам дека општата расправа е завршена.

Предлогот на одлуката го ставам на гласање.

Ве повикувам да гласаме.

Вкупно гласаа 75 пратеници, сите 75 гласаа за, нема воздржани, нема против.

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлуката за дополнување на Одлуката за избор на шеф, членови и заменици членови на Делегацијата на Собранието на Република Македонија во Парламентарното собрание на Медитеранот.

Минуваме на точка 15 - Предлог на одлука за дополнување на Одлуката за избор на шеф, членови и заменици членови на Делегацијата на Собранието на Република Македонија во Парламентарното собрание на Советот на Европа.

Предлогот на одлуката Ви е поделен.

Отворам општа расправа.

Ги повикувам предлагачот и пратениците кои сакаат да говорат по општата расправа по Предлогот на одлуката да се пријават за збор.

Бидејќи нема пријавено за збор, констатирам дека општата расправа е завршена.

Предлогот на одлуката го ставам на гласање.

Ве повикувам да гласаме.

Вкупно гласаа 73 пратеници, сите 73 гласаа за, нема воздржани, нема против.

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлуката за дополнување на Одлуката за избор на шеф, членови и заменици членови на Делегацијата на Собранието на Република Македонија во Парламентарното собрание на Советот на Европа.

Минуваме на точка 16 - Предлог на одлука за дополнување на одлуката за избор на шеф, членови и заменици членови на Делегацијата на Собранието на Република Македонија во Парламентарното собрание на Северно атлантската договорна организација.

Предлогот на одлуката Ви е поделен.

Отворам општа расправа.

Ги повикувам предлагачот и пратениците кои сакаат да говорат по општата расправа по Предлогот на одлуката да се пријават за збор.

Бидејќи нема пријавено за збор, констатирам дека општата расправа е завршена.

Предлогот на одлуката го ставам на гласање.

Ве повикувам да гласаме.

Вкупно гласаа 73 пратеници, сите 73 гласаа за, нема воздржани, нема против.

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлуката за дополнување на Одлуката за избор на шеф, членови и заменици членови на Делегацијата на Собранието на Република Македонија во Парламентарното собрание на Северно атлантската договорна организација.

Минуваме на точка 17 - Предлог на Програма за одбележување на годишнини, значајни настани и истакнати личности за 2009 година.

Предлогот на Програмата и Извештајот на Комисијата за култура, Ви се доставени односно поделени.

Отворам општа расправа.

Ги повикувам предлагачот и пратениците кои сакаат да говорат по општата расправа по Предлогот на Програмата да се пријават за збор.

Благодарам.

За збор се јавија господинот Шамбевски Оливер, госпоѓица Тушева Маринела, господинот Шутаров Васко, господинот Јонузи Феми и госпоѓата Кадриу Флора.

Има збор господинот Шамбевски Оливер, повелете.

Оливер Шамбевски: Почитуван претседателе,

Во функцијата на известител на Комисијата за култура и како нејзин претседател сакам да Ве информирам дека во изминативе два месеци Комисијата за култура интензивно работеше на изготвување на Програмата за одбележување на годишнини на значајни настани и истакнати личности за 2009 година, со цел да го запази рокот и наредната година да Министерството за одбранажеме навреме да започнеме со обележувањето на сите значајни настани и истакнати личности кои што во 2009 година имаат свој јубилеј.

Морам да кажам дека Комисијата при изготвувањето на оваа одлука согласно со Одлуката на Собранието на Република Македонија се раководеше од "Службен весник" број 24/1998 и 4/2003 година во која што прецизно

се потенцирани критериумите според кои одреден настан или одредена личност ги исполнуваат критериумите да бидат сврстени во оваа Програма.

Господине претседателе, морам да истакнам, во интерес на времето и во интерес на тоа дека сме на самиот крај на работното време, но морам овде да искажам благодарност на работното тело кое што ја изготвуваше оваа програма во состав госпоѓа Роза Топузова Каревска, госпоѓица Маринела Тушева, господин Феми Јонузи, госпоѓа Анета Стефановска и јас. Морам да искажам дека во овие два месеци беа испратени на неколку пати писма до сите институции кои што се релевантни да достават сопствено мислење и Предлог за оваа Програма, морам да кажам дека не бевме толку одушевени од одзивот после првичното барање од институциите, но откако повикот го повторивме добивме одреден број предлози врз основа на кои ги изготвивме овие кои што ни се предложени денес на усвојување.

Тука од поважните ќе го спомнам, петгодишнината од загиувањето на претседателот на Република Македонија, господинот Борис Трајковски, 60 годишнините од основањето на Советот на Европа, на НАТО итн, 100 Годишнината од Дебарскиот конгрес, 90 годишнината од смртта на Јашар Бег, градоначалник на Скопје итн.

Сето ова значи дека е водено сериозно внимание на оваа Програма да го отсликува целокупниот изглед на Република Македонија. Кога велам изглед тука пред се мислам на етничка застапеност да биде правилна и да бидат застапени сите историски периоди од развојот на Република Македонија. Токму затоа, мислам дека пред вас е денес една исклучително квалитетна програма за која што се надевам дека Собранието ќе даде поддршка. Засага толку, а ако има потреба и подоцна. Благодарам.

Трајко Вељаноски: Благодарам и јас. Има збор госпоѓица Тушева Маринела, повелете.

Маринела Тушева: Благодарам почитуван претседателе.

Колеги пратеници, пратеничката група на СДСМ го поздравува и го поддржува донесувањето на Програмата за обележување на годишници и значајни настани и истакнати личности за 2009 година.

Сето ова особено поради фактот што во изминатите две години воопшто немаше никаква програма, а Комисијата за култура беше мошне пасивна. При изготвувањето на оваа Програма беа консултирани релевантни државни органи, научни институции, единиците за локална самоуправа, здруженија на граѓани итн.

Овде треба да им се забележи на дел од научните институции за неажурност и некреативност кои и не предложија соодветен број, а некои од нив речиси воопшто и не предложија предлози за обележување со оваа Програма.

Меѓутоа, ако се обидеме да ја разгледаме оваа појава од повеќе аспекти, ќе сфатиме дека ова Собрание често пати го игнорира мислењето на овие научни институции, па можеби токму од тие причини овие институции воопшто и не доставија предлози до Комисијата за култура.

Со оваа програма се обидовме да внимаваме да се запазат критериумите односно личностите да се основоположници на дејностите во општествено политичкото живеење, да придонеле за меѓународна афирмација на нашата земја, да се вградени во историскиот развој на земјата и нашата традиција, да обезбедуваат јакнење на толеранцијата, меѓусебното разбирање, дијалог, почитување, доверба меѓу граѓаните од различно етничко потекло.

Може да се констатира дека оваа програма водеше сметка односно во изготвувањето на оваа програма се водеше сметка за мултиетничкиот карактер и културниот диверзитет на нашата земја. Генерално е направен добар пресек на важни настани и ликови од нашата историја. Овде би напоменала дека би требало да им се одолее на партиските влијанија. Меѓутоа, генерално, како што реков, оваа програма е афирмативна и, како што реков и на почетокот пратеничката група на СДСМ ќе ја поддржи. Благодарам.

Трајко Вељаноски: Благодарам и јас. Има збор господинот Васко Шутаров, повелете.

Васко Шутаров: Благодарам почитуван претседателе, почитувани колеги,

И јас ја поздравувам Предлог одлуката на Комисијата за култура, а посебно работната група што работеше на овие предлог програми за одбележување на значајни настани и истакнати личности за 2009 година.

Сметам дека пред нас имаме еден вреден и многу професионално изработен труд. Направен е добар пресек на се она што значи значајно од областа на и познати личности и настани за 2009 година. Меѓутоа, сакам да продискутирам на оваа тема од три аспекти, затоа зборував и на матичната комисија, на Комисијата за култура и сметам дека тоа ќе биде многу значајно искуство за следната година.

Одлуката за одбележување на јубилејни и значајни настани и личности во Република Македонија донесена 2003 година, сметам дека формално ни дава рамка во која можеме да се движиме во одбележувањето на значајни настани и личности. Меѓутоа, ако само пролистаме на интернет се што се има случувано во 1859 година, значи пред 150 години, или 1909 година, 1919, 1929, 1939 година, ќе видиме дека во оваа сеопфатна програма за одбележување на настани и јубилеи, сепак се иземени настани што сметам дека на Република Македонија би и донеле само добро во препознавањето или соочувањето со други културти и држави.

Уште еден аспект е исто така многу битен. Имено колегите претходно спомнаа дека институциите и

воопшто здруженијата на граѓани, локалните самоуправи реагираше но не баш креативно и инвентивно. Оваа порака беше и на Комисијата за култура дека следната година можеби Комисијата за култура, и порано ќе треба да ги анимира институциите кои предлагаат значајни јубилеи и настани, малку покреативно и на време да си ја фатат работата и да ни донесат покреативни предлози но и регионално сеопфатни, значи да има од сите региони на државата подеднакво значајни настани и јубилеи, кои на државно ниво би го одбележувале како настан. Уште еден аспект сакам да потенцирам, а тоа е дека следната програма за одбележување настани и јубилеи е за 2010 година. Комисијата за култура треба малку повеќе внимание да обрне на меѓународната афирмација на нашата земја. Имено, нашата земја има поддржувачи и пријатели ширум светот. Ќе кажам само еден пример. Имено 1959 година е одржано првото македонско предавање на македонски јазик во Полска, што по мене 60 години од првиот македонски збор во Република Полска, употребен на катедрата во Полска е многу значаен момент. Значи, во одбележувањето треба навистина да им дадеме едно значење на сите наши меѓународни поддржувачи и пријатели и сметам дека во програмата треба да има место и за вакви факти. Значи, со порака дека Комисијата за култура и работната група навистина многу вредно си ја завршија работата.

Сакам да нагласам дека треба да размислиме, како Комисија за култура и како Собрание, малку да излеземе од формалното третирање на оваа проблематика. Нагласив дека многу значајни јубилеи од 2009 година ќе ни избегаат од славење, баш заради формално правниот карактер на третирање на оваа проблематика. На пример следната година се навршуваат 100 години од првиот фудбалски натпревар одигран во Скопје. Некоја институција или некој сојуз ќе го одбележи овој настан. Меѓутоа Велика Британија ваков настан не би пропуштила да не го прослави на државно ниво. Или првата електрична сијалица во Скопје 1909 година. Сто години електрификација во една земја не е еден аспект што не може да се одбележи и на подруго ниво. Што сакам со ова да кажам? Значи излегувањето од формалното носи празнување на одредени брендови или продукти што оваа земја ги има.

Некој во Комисијата спомна дека во одбележувањето на овие годишнини имаме многу херојско, многу борбено минато, што е факт, но и многу наши пријатели ќе ги нагласат, освен херојското има и звездено, што се одбележува во многу европски држави. Да кажеме во 1959 година Петре Прличко добил една многу значајна тогаш награда за филмот Мистон. Тоа е нашето звездено минато и тука се одбележувања кои на некој начин концептот на одбележување ќе го обогатат.

Пропуштени ни се, за жал, заради инертноста на предлагачите на институциите 1949 година била пребогата година со основање на институции. Театарот на Народностите 60 години, не можеме да го одбележиме заради тоа што е направен одреден пропуст. Кариерата на еден врвен балетски уметник Екрем Хусеин почнала 1959 година. Првиот куклен театар почнал 1949 година. Народниот театар Антон Панов во Струмица 1949 година.

За жал, се надевам дека следната година и институциите и ние како Комисија за култура ќе комуницираме малку почесто и овие институции ќе се анимираат и навистина ќе ни предложат соодветни предлози.

И на крај, се надевам дека овие настани и јубилеи ќе бидат повод да комуницираме со современиот јазик на разбирање и толеранција. Овој партиски консензус во Комисијата за култура сметам дека ќе биде доволно добар повод за здрав државен и национален консензус во настани и јубилеи што комуницираа меѓу себе рамноправно и толерантно. Благодарам.

Трајко Вељаноски: Благодарам и јас.

Има збор господинот Јонузи Феми, повелете.

Феми Јонузи: Почитуван претседателе, почитувани колеги пратеници,

Ако ја анализираме програмата за одбележување на значајни настани и истакнати личности во Македонија, ќе видиме дека работната група односно Комисијата за култура ги зема предвид во оваа програма да се опфатат сите датуми и значајни личности од историјата во Република Македонија и посебно внимание му е посветено и на мултиетничкиот карактер и културните разлики.

Во овие датуми освен другото имаме и 100 годишнината од првото албанско училиште, 100 годишнината од дебарскиот конгрес, 90-годишнината од смртта на Јашар Бег, 60-годишнина од смртта на Неџат Аголи, 60 годишнината од основањето на Европскиот совет, 5 годишнината од трагичната смрт на претседателот на Република Македонија Борис Трајковски, 30 годишнината од културниот. . . на Ибе Паликуќа и други значајни датуми и историски личности кои дадоа придонес во Република Македонија.

Јас мислам дека со оваа програма на нашите граѓани им нудиме и мултиетнички карактер на нашата држава, бидејќи со оваа програма имаме шареноликост на датуми на истакнати личности.

Ние како ДУИ ќе ја поддржиме оваа програма која искажува доверба меѓу граѓаните, културниот диверзитет и мултиетничкиот карактер на нашата држава. Благодарам.

Трајко Вељаноски: Благодарам и јас.

Има збор госпоѓа Флора Кадриу, повелете.

Флора Кадриу: Ви благодарам почитуван претседателе,

Дозволете и јас да кажам неколку збора во однос на точката од дневниот ред, точка во однос на Предлог програмата за одбележување на годишнини на значајни настани и истакнати личности за 2009 година, истовремено да го изразам и ставот на ДПА за тоа што мислиме дека не се опфатени датумите кои се однесуваат токму на државните датуми на албанскиот етникум во Македонија, не се земени предвид определени датуми што се значајни. Истовремено, не е направена дистинкцијата во однос на етникумите. Тоа го кажуваме затоа што доколку во овој предлог чиј предлагач е токму Комисијата за култура во Собранието на Република Македонија, имало работна група и во оваа група учествува токму еден учесник од парламентарната група на ДУИ, господинот Феми Јонузи. Ова лице мислиме дека не дало доволен придонес со цел да се опфатат истакнати личности со албанска етничка припадност, како и да се опфатат сите потребни датуми што се однесуваат на историјата, културата и традицијата на албанците во Република Македонија.

Морам да истакнам дека доколку критериумите биле зајакнувањето на толеранцијата или пак меѓусебното разбирање, дијалогот, како и меѓусебниот почит, како и развојот на довербата на граѓаните од различни етнички припадности во Република Македонија. Доколку критериумот бил токму меѓу националната афирмација на Република Македонија, како и развој на хуманизмот, развојот на човечките вредности, хуманите вредности, како и на општите цивилизациски вредности, тогаш мислиме дека истакнатото лице како што е Мајка Тереза, токму таа не е опфатена во оваа Предлог програма. Исто така, мислиме дека има и други истакнати личности, како што е Јосиф Вагер или пак Реџеп Вока, кои исто така дале голем придонес за развојот на сето тоа што го спомнав претходно, значи ги исполнуваат сите тие потребни критериуми. Значи, би било потребно ова лице што било член на работната група и во Комисијата за култура, лице кое дало придонес во изготвувањето на оваа програма, требало да се консултира на конструктивен начин со историчари, со луѓе кои се токму во областа на културата итн.

Морам да спомнам дека токму кај истакнатите личности определени се Јашар Беј и Неџат Аголи. Од сите овие имаме истакнати личности од македонската националност, имаме истакната личност Јашар Беј чиј син јавно се има изјаснето по медиумите дека ја претставува Турската заедница и ова е сосема во ред. Потоа имаме претставник на Албанската заедница Неџат Аголи, секоја почит кон него, меѓутоа ние мислиме дека во ова претставување би требало членовите на оваа Комисија да се засноваат врз соодветната застапеност, како што се бара од Охридскиот рамковен договор, правично, професионално и соодветно застапување од 25%. Значи, оваа грешка не смеела да се направи. Значи, едно

вакво застапување не го исполнува токму овој Рамковен договор.

Исто така мислиме дека има и други датуми кои се исклучително значајни за општествено политичкиот развој и културно образовниот развој на Република Македонија и никој не може да го оспори фактот дека овие датуми постојат. Исто така никој не може да го оспори и да го ревидира фактот дека постојат токму такви истакнати личности од албанската заедница или етникум, кои дале максимален придонес за развојот на Република Македонија. Благодарам.

Трајко Вељаноски: Благодарам и јас.

Има реплика господинот Оливер Шамбевски, повелете.

Оливер Шамбевски: Благодарам претседателе.

Само за појаснување, бидејќи очигледно или не сме се разбрале добро или не сме сакале да се Роза Топузова Каревска: азбереме добро, верувам дека е тоа првото.

Комисијата работеше врз основа на предлози кои до неа ги доставија сите релевантни институции во Република Македонија, вклучително единиците на локалната самоуправа, во конкретниот случај, бидејќи тоа беше посочено, универзитетот на Југоисточна Европа сите општини каде доминантно население се Албанците, МАНУ, Институтот за духовно и културно наследство на Албанците итн. Значи врз основа на сите предлози кои стигнаа до Комисијата, Комисијата ги разгледа и ги усвои оние кои ги исполнуваат условите од одлуката која ја има донесено ова Собрание, а тоа е да бидат јубилејни настани, и тоа поделено, перспективно, ако е од 1990 година до денес на пет години итн., сега да не ги кажувам сите критериуми.

Се разбира дека Мајка Тереза е исклучително битна личност и секогаш кога ќе дојде јубилејот да биде прославуван, ова Собрание со дигнитет и со задоволство ќе го предложи и верувам дека ќе се прославува. Тоа е неспорно. Оваа година Нема јубилеј поврзан со локот, делото или името на Мајка Тереза. Значи прилично се едноставни работите. Мислам дека пред нас имаме исклучително добра програма и мислам дека е некоректно да се злоупотреби во вакви цели, заради тоа што навистина на никаков начин не беше така третирана оваа материја. Благодарам.

Трајко Вељаноски: Благодарам и јас.

Има реплика господинот Феми Јонузи, повелете.

Феми Јонузи: Колку за информација, за почитуваната госпоѓа која го нема прочитано законот за кој говориме или образложението на овие значајни годишнини и истакнати личности да кажам дека во периодот од 1991 година секои пет години јубиларни, 1901 година, до крајот на овој век, секои 10 години, за периодот од 18 и 19 век, секои 25 години јубиларни и за периодот од 17 век и порано, секои 50 години јубиларни.

Жалам што почитуваната госпоѓа ја нема прочитано Одлуката и не кажа ништо ново, не ни даде ниту една личност која ги исполнува одредбите на оваа Одлука.

Претседавачот на Комисијата за култура спомна, сме биле работна група и дописот испратен до секоја институција, повеќе од 150 институции во Република Македонија, опфаќајќи го и Универзитетот на Југоисточна Европа, Тетовскиот универзитет до општините и врз основа на овие критериуми се одлучивме за овие датуми. Мислам дека тоа е максимумот, бидејќи во периодот кога вие бевте на власт од 1998 до 2002 година и порадно, ако имало програми за одбележување на овие годишнини. Но во 2007 и 2008 година немаше одбележување на ниту еден настан од ваков карактер. Затоа вие не треба да се двоумите, туку треба да ја поддржите оваа Предлог програма или овој придонес и мој личен придонес како член на оваа Комисија. Жалам што вие не сте учествувале и не дадовте придонес во оваа Комисија за да ги збогатите и зголемите вредностите на оваа Комисија. Благодарам.

Трајко Вељаноски: Kontra реплика госпоѓа Кадриу Флора, повелете.

Флора Кадриу: Господине се чини дека вие сте свети штом мислите вие можете да констатирате правично дали јас сум прочитала или не сум прочитала од некаква програма, меѓутоа ова е ваше мислење. Јас само ќе ви поставам едно прашање, бидејќи треба заокружување на годините кога е основан Тетовскиот универзитет? 1994 година и во 2009 година ќе наполни точно 15 години од основањето. Зошто не сте го предвиделе ова кога сте можеле да го предвидите Универзитетот "Св. Климент Охридски" - 30 години од основањето, зошто не предвидовте 15 години од основањето на Тетовскиот универзитет. Тоа е првото.

Второто, вие рековте дека немало програми од 2006 до 2008 година, да ве потсетам дека тогаш претседател на Комисијата за култура беше госпоѓа Теута Арифи, таа не одржа ниту една седница на Комисијата за култура.

Од денеска натаму, ние денеска гласавме, јас ќе бидам член на Комисијата за култура и ќе можам да соработувам. Благодарам.

Трајко Вељаноски: Благодарам и јас.

Бидејќи е исцрпена листата на пријавени за збор, констатирам дека општата расправа е завршена.

Пратеникот Анета Стефановска поднесе амандман на член 8 во воведната реченица по кој предлагачот не се произнел.

Отворам претрес по амандманот на член 8 во воведната реченица поднесен од пратеникот Анета Стефановска.

Го молам претставникот на предлагачот да се произнесе.

Има збор господинот Оливер Шамбевски, повелете.

Оливер Шамбевски: Амандманот е од технички карактер и се прифаќа.

Трајко Вељаноски: Амандманот е прифатен и амандманот станува составен дел на Предлогот на програмата.

Предлогот на програмата го ставам на гласање.

Ве повикувам да гласаме.

Вкупно гласаа 62 пратеници, од нив за Предлогот на програмата гласаа 57 пратеници, од гласањето се воздржаа тројца, против гласаа двајца пратеници.

Констатирам дека Собранието ја донесе Програмата за одбележување годишнина на значајни настани и истакнати личности за 2009 година.

Бидејќи дневниот ред е исцрпен, констатирам дека 29-та седница на Собранието на Република Македонија е завршена. Ви благодарам.

(Седницата заврши со работа во 17,15 часот)